2019-y. **18-IYUL**, №29 (1174)

**СОБИҚ МАҲАЛЛА
РАИСИ, 60 ЁШДАН
ОШГАН ОТАХОН
ЎЗГАЛАРНИНГ
РИЗКИГА ЧАНГ
СОЛДИ.**

**Бош прокуратуранинг
Жамоатчилик билан алоқалар ва
ҳуқуқий ахборот бўлими**

ТАЙИНЛОВ

**Ўзбекистон Республикаси Бош прокурорининг
2019 йил 15 июлдаги буйруғига асосан
Валиев Бахриддин Баходирович Тошкент шаҳар
прокурори лавозимига тайинланди.**

Б.Валиев 1965 йилда Самарқанд вилоятида туғилган. Маълумоти олий, ҳуқуқшунос. 1989 йилда Тошкент давлат университети, 1998 йилда Давлат ва жамият қурилиши академиясини тамомлаган.

У прокуратура тизимидаги дастлабки фаолиятини Иштихон тумани прокурорининг ёрдამчиси лавозимида иш ўрганувчиликдан бошлаб, туман прокурорининг ёрдამчиси, туман прокуратураси терговчиси ва Самарқанд вилояти прокуратурасида катта терговчи бўлиб ишлаган. 1995 йилдан Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасида бошқарма прокурори, катта прокурори, Тойлок тумани прокурори, Бош прокуратура бошқарма бошлиғи ўринбосари, шунингдек, Тошкент шаҳар прокурорининг ўринбосари, Тошкент шаҳар прокурори лавозимларида фаолият олиб борган. Шунингдек, ХАТБ "Давр банк" юридик хизмати бошқармаси бошлиғи бўлиб ишлаган.

2017 йилдан шу пайтгача Бухоро вилояти прокурори лавозимида фаолият олиб борган.

Ўзбекистон Республикаси Бош прокурорининг
2019 йил 15 июлдаги буйруғига асосан
Файзиев Дилшод Наджимович Бухоро вилояти
прокурори лавозимига тайинланди.

Д.Файзиев 1980 йилда Қашқадарё вилоятида туғилган. Маълумоти олий, ҳуқуқшунос. 2001 йилда Тошкент давлат юридик институти, 2012 йилда Бош прокуратура Олий ўқув курсларини тамомлаган.

У прокуратура тизимидаги дастлабки фаолиятини Кумкўрғон тумани прокуратураси терговчиси лавозимида иш ўрганувчилыкдан бошлаб, туман прокуратураси терговчиси, Термиз шаҳар ва Қизирик туман прокуратураси терговчиси, Сурхондарё вилояти прокуратурасида бўлим прокурори бўлиб ишлаган. 2005 йилдан Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси бўлим прокурори, бошқарма прокурори, шунингдек, Қизирик туман прокурори, Бош прокуратура бошқарма катта прокурори, бошқарма бошлғининг ўринбосари лавозимларида фаолият олиб бorgan.

2017 йилдан шу пайтгача Бухоро вилояти прокурорининг биринчи ўринбосари бўлиб ишлаган.

ЖИНОЯТ ДУНЁСИГА
ШҮНҒИГАН КИМСА

МАҚСАДСИЗ ФОЙДАЛАНИЛГАН ИМТИЁЗЛИ КРЕДИТЛАР

У ЎЗ ҚИЛМИШЛАРИНИ ШУНДАЙ
ИЗОҲЛАДИ! ЎҒИРЛИКДАН МАҚСАД УНГА
УЙ БЕРМАГАН МУТАСАДДИЛАРДАН
ҚАСД ОЛИШ БЎЛГАН ЭМИШ.

«Ҳар бир оила — тадбиркор» дастури доирасида эр-хотинга алоҳида-алоҳида имтиёзли кредит ажратилган.

Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори Н.Йўлдошев тадбиркорликни жадал ривожлантириш, бўш бино ва ишлаб чиқариш майдонларидан самарали фойдаланиш ва бошқа долзарб вазифалар ижроси, шунингдек, прокуратура органларининг биринчи ярим йилликдаги фаолияти билан танишиш мақсадида жорий йилнинг 8-9 июль кунлари Қорақалпоғистон Республикаси ва Хоразм вилоятида бўлди.

JARAYON

«ХАЛҚ ПРОКУРАТУРАСИ» ШАКЛЛАНТИРИЛАДИ

Ташриф давомида тадбиркорликни жадал ривожлантириш учун қулай муҳит ва шарт-шароитлар яратиш, мавжуд тўсиқ ва муаммоларни бартараф этиш борасида 195 та тадбиркорлик субъекти билан ҳар иккала ҳудудда алоҳида учрашувлар ташкил этилиб, соҳага масъул идоралар, ижро ва назорат органлари, тижорат банклари раҳбарлари иштирокида очиқ мулоқот ўтказилди.

Учрашувларда асосий эътибор ҳудудий ва республика даражасидаги муаммоларни ҳал этишга қаратилди. Жумладан, мулоқотлар давомида тадбиркорлар томонидан кўтарилган кредит ажратиш, «ноль» қийматда ва имтиёз асосида бино олиш, электр ва газ таъминоти, ер майдони ажратиш, лицензия ва рухсатнома олиш билан боғлиқ масалаларни тезкорлик билан ҳал этиш чоралари кўрилди.

Бўш бинолар ва ишлаб чиқариш майдонларидан самарали фойдаланишни ташкил этиш борасида Қорақалпоғистон Республикаси ва Хоразм вилояти идораларо комиссиялари ҳисоботи эшитилиб, мавжуд камчиликларни бартараф этиш бўйича тегишли вазифалар белгилан олindi.

Шу билан бирга, ташриф давомида Қорақалпоғистон Республикаси ва Хоразм вилояти прокуратуралари фаолияти ҳам ўрганилди.

Ўрганиш натижалари, фаолиятни ташкил этиш, ҳудудда қонунийликни мустаҳкамлаш борасида йўл қўйилган айрим камчиликлар прокуратураларнинг кенгайтирилган хайбат мажлисида танқидий муҳокама қилинди.

Ижтимоий ҳимояга муҳтож фуқаролар, аёллар ва вояга етмаганлар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, соғлиқни сақлаш ва тиббий хизмат кўрсатиш соҳасида қонунийликни таъминлаш, Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан илгари сурилган 5 та ташаббусни амалга оширишга ҳар томонлама қўмаклашиш, тадбиркорлар ҳуқуқларини муҳофаза қилиш, «Обод қишлоқ», «Обод маҳалла», «Ёшлар — келажагимиз» ва «Ҳар бир оила — тадбиркор» дастурлари ижроси устидан қатъий назорат олиб бориш, жиноятчилик ва ҳуқуқбузарликларни барвақт аниқлаш ва олдини олиш борасида прокуратура органлари олдида турган долзарб вазифалар ижросини ташкил этиш юзасидан тегишли кўрсатмалар берилди.

Прокуратура органларига юклатилган вазифаларни сидқидилдан, садоқат ва масъулият билан бажариш, коррупциявий иллатларнинг олдини олиш, чинакам «халқ прокуратураси»ни шакллантиришга қаратилган аниқ чора-тадбирлар белгиланди.

Мурожаатлар қаноатлантирилмоқда

Аҳоли билан бевосита ва очиқ мулоқотни таъминлаш, мавжуд муаммоларни аниқлаш ҳамда уларни жойида бартараф этиш юзасидан тезкор чоралар кўриш мақсадида ҳудудларда Бош прокуратура раҳбарияти томонидан сайёр қабуллар ўтказилмоқда.

Бош прокурорнинг биринчи ўринбосари Э.Таджиев, Бош прокурор ўринбосарлари Э.Юлдашев ва А.Мавлонов томонидан Бухоро, Сирдарё, Наманган ва Фарғона вилоятлари ҳамда Тошкент шаҳрида сайёр қабуллар ўтказилиб, жами 578 нафар фуқаро қабулда бўлди, 530 нафар фуқаронинг мурожаатлари қабул қилинди.

Мурожаатларнинг 48 таси жойида ҳал қилинди (қаноатлантирилди), 59 таси Бош прокуратура, 471 таси шаҳар ва вилоятлар прокуратуралари томонидан кўриб чиқилмоқда.

Шунингдек, Бош прокурор ўринбосари А.Мавлонов томонидан жорий йилнинг 10-13 июль кунлари Қашқадарё ва Сурхондарё вилоятларида сайёр қабуллар ўтказилиб, 253 нафар фуқаронинг мурожаатлари қабул қилинди. Мурожаатларнинг 48 таси жойида қаноатлантирилган бўлиб, 22 таси Бош прокуратура, 183 таси вилоят прокуратуралари томонидан кўриб чиқилмоқда.

Бу борадаги ишлар давом этмоқда.

Бош прокуратуранинг Жамоатчилик билан алоқалар ва ҳуқуқий ахборот бўлими

ҲАМКОРЛИК ТАЖРИБАЛАРИ МУҲОКАМА ҚИЛИНДИ

Бош прокуратура ҳузуридаги Департамент вакилларидан иборат делегация жорий йилнинг 1-4 июль кунлари Гаага шаҳрида (Нидерландия) бўлиб ўтган Эгмонт гуруҳининг 26-ялпи мажлиси, Молиявий разведка бўлиналари раҳбарларининг кенгаши ва ишчи гуруҳлар йиғилишларида иштирок этди.

Мазкур тадбирларда Эгмонт гуруҳига аъзо 147 та давлат молиявий разведка бўлиналарининг 500 нафарга яқин вакиллари ҳамда ушбу ташкилотда кузатувчи мақомига эга бўлган 23 та халқаро ташкилот мутахассислари қатнашди.

Молиявий разведка бўлиналари раҳбарлари йиғилишида ташкилотга аъзо ваколатли органлар ўртасида ўзаро ахборот алмашиш механизмини такомиллаштириш масалалари муҳокама этилди. Шунингдек, 6 та давлатга (Туркменистон, Уганда, Эфиопия, Фаластин, Думника Республикаси, Папуа Янги Гвинея) Эгмонт

гуруҳининг тўла ҳуқуқли аъзоси мақоми берилиши масаласи маъқулланди.

Ялпи мажлисида молиявий разведка бўлиналари ва бошқа давлат органлари ўртасида жиноий даромадларни қидириш ва музлатиш, солиққа оид қонун бузилиши содир этилиши натижасида олинган даромадларни легаллаштириш, жойларда уюшган жиноятчиликка қарши курашиш (мамлакат ичида) ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш йўналишларида миллий ва халқаро даражадаги ҳамкорлик тадбирлари муҳокама қилинди.

Мазкур йиғилишлар давомида Ўзбекистон Республикаси делегацияси томонидан Беларусь, Италия, Польша ва бошқа давлат вакиллари билан икки томонлама ҳамкорликни кенгайтириш ва тажриба алмашиш юзасидан бир қатор учрашувлар ўтказилди.

МАҚСАДСИЗ ФОЙДАЛАНИЛГАН ИМТИЁЗЛИ КРЕДИТЛАР

Жамиятда қонун устуворлигини таъминлаш, қонунийликни мустаҳкамлаш, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини ишончли ҳимоя қилиш бугун ҳар қачонгидан долзарб аҳамиятга эга. Бу борада амалга оширилаётган кенг қўламли ислохотлар, рўёбга чиқарилаётган аниқ чора-тадбирлар халқимиз манфаатларини кафолатлашга хизмат қилмоқда. Буни одамлар турмуш даражаси юксалиб бораётгани мисолида ҳам аққол кўриб турибмиз.

Бугунги ислохотларга нисбатан одамларнинг ўй-қарашлари, фикрлари ўзгарди, эртанги кунга ишончи ортди. Турли соҳа вакилларининг ўз ишига, вазифасига бўлган муносабати ўзгарди.

Бу жараёнда Бош прокуратура ҳузуридаги Иқтисодий жиноятларга қарши курашиш департаменти томонидан ҳам фуқароларнинг ҳуқуқий ҳимояси йўлида кенг қўламли ишлар амалга оширилмоқда.

300 млн. сўмдан ортиқ имтиёзли кредит бошқа мақсадларга сарфлаб юборилган.

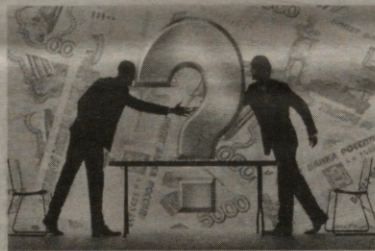
Департаментнинг Сурхондарё вилоят бошқармаси томонидан ҳам солиқ ислохотларини амалга ошириш ва бюджетга қўшимча даромадларни кўпайтириш, уларнинг манбаларини аниқлаб, сафарбар қилиш, солиқ базасини кенгайтириш, яширин ишлаб чиқаришга қарши курашиш самарадорлигини ошириш ҳамда янги иш ўринларини яратишга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Бу борада 242 та тадбиркорлик субъектига кўрсатилган амалий ёрдам натижасида 468 та янги ва қўшимча иш ўринлари яратилди.

Қонун билан тақиқланмаган фаолият билан рўйхатдан ўтмасдан шугулланаётганларга нисбатан чора кўриш билан биргаликда, 99 нафар фуқаронинг тадбиркорлик фаолиятларига қонуний тўс берилди. Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 7 июндаги «Ҳар бир оила — тадбиркор» дастурини амалга ошириш тўғрисида»ги ва 2019 йил 7 мартдаги «Ҳудудларда аҳолини тадбиркорликка кенг жалб қилиш ва оилавий тадбиркорликни ривожлантиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Қарорларининг ижроси жойларда ўрганилди.

Департаментнинг Денов туман бўлими ҳодимлари томонидан туман прокуратураси ва Марказий банк вилоят бошқармаси билан ҳамкорликда АТ «Халқ банки» Денов филиалида «Ҳар бир оила — тадбиркор» Давлат

Сирожиiddин НОМОВ, Департаментнинг Сурхондарё вилоят бошқармаси бошлиғи

дастури ижроси аҳоли ўрганилганда, 2018 йил октябр ойидан 2019 йил май ойига қадар 12 нафар фуқарога иссиқхона қуриш учун 319 миллион сўм имтиёзли кредит маблағлари ажратилганлиги маълум бўлди. Аммо банк томонидан кредит маблағларининг мақсадли ишлатилганлиги ўрганилмаганлиги натижасида мижозлар томонидан кредитлар мақсадсиз сарфлаб юборилган. Яъни қурилиш керак бўлган иссиқхоналар қурилмасдан, фуқаролар имтиёзли кредитлардан бошқа мақсадларда фойдаланган. Шундан бўлса, банк филиали мутасаддилари кредитлар мақсадли ишлатилаётганлиги ҳақида мониторинг далолатномалари расмийлаштириб, уларга била туриб сохта маълумотлар киритишган. Оқибатда 319 миллион сўм имтиёзли кредит маблағлари мақсадли сарфланмасдан талон-тарож қилинган. Жумладан, Денов туманида яшовчи Қодир Юнусов (исм-фамилиялар ўзгартирилган) иссиқхона қуриш учун 2018 йилнинг октябр ойида 3 йил-у 6 ойга, 7 фоиз устама ҳақ тўлаш шарти билан АТ «Халқ банк»нинг туман филиалидан 25 миллион сўм кредит олади. Аммо ўрганишларда унинг яшаш хонадонидан иссиқхона қурилмаганлиги, олинган кредит мақсадсиз ишлатилганлиги аниқланди. Буни қарангки, банк ҳодимлари Қ.Юнусов билан келишган ҳолда унинг турмуш ўртоғи Зебо Юнусованинг номига ҳам худди шу пайтда, худди шундай муддатга 7 фоиз устама ҳақ тўлаш шарти билан 25 миллион сўм кредит ажратилишди. Афсусланырлики, бу маблағлар ҳам мақсадли сарфланмади. Маълум бўлишича, Қ.Юнусов ўзи ва турмуш ўртоғи номига

олинган кредит маблағларини ўзининг савдо марказида нозиқ-овқат маҳсулотларининг савдосига йўналтирган экан. Шу каби яна 10 нафар фуқаронинг номига расмийлаштирилган шундай имтиёзли кредитлар ҳам иссиқхона қурилмасдан мақсадсиз сарфланганлиги аниқланди.

Мазкур ҳолат юзасидан АТ «Халқ банки» Денов филиалининг мансабдор шахсларига нисбатан Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг тегишли моддалари билан жиноят иши қўзғатилиб, тегишли ҳуқуқий чоралар кўрилди.

Мажбурий ижро бюросининг Наманган вилояти, шаҳар ва туманлар бўлимлари томонидан мунтазам равишда ўтказилаётган тарғибот ва назорат тадбирлари давомида айрим истеъмолчиларнинг тармоқлардан ноқонуний фойдаланаётганига чек қўйилмоқда.

ИСТЕЪМОЛЧИНИ «ТОҚ УРДИ»

Жорий йилнинг 11 июни Мингбулоқ туманидаги Ингичка маҳалласида ўтказилган кўрик давомида Илғор кўчасида яшовчи А.Абдурахмонов хонадонидан электр энергиясидан ноқонуний, анимок айтиладиган бўлса, ўғринча фойдаланаётгани аниқланди. Хонадон соҳибининг унинг тоқ смисидан яширин равишда ҳисоблагичдан ташқари тармоқ тортиб, бебаҳо неъмат, халқ мулкини «беминнат» истеъмол қилиб келаётгани экан. Истеъмолчининг бу қинғирлиги ўзига жуда қimmatга тушадиган бўлди. Етказилган зарар ҳисоб-китоб қилинганда

Жаҳонгир РАҲИМОВ, МИБ Мингбулоқ туман бўлими бошлиғи

қарийб 39 миллион эканлиги маълум бўлганида А.Абдурахмоновни ўғбеки тоқ урганди сатчиб тушди. Электр тоқи шунақа нарсас, ундан фойдаланишда нафақат хавфсизлик техникасига, балки истеъмолчининг мажбуриятларига ҳам амал қилиш керак, акс ҳолда ўғринча фойдаланиб келинаётган қиловатлар миллионларга айланиб шунақа тоқ уради-ки, кўздан ўт чиқиб кетиши ҳеч гап эмас.

БАНДЛИК МАРКАЗИДАГИ КЎЗБЎЯМАЧИЛИК

Суд ҳукмларининг аксариятида судланувчининг вақтинча иш-сизлиги қайд этилган. Ҳуқуқбузарликларнинг билвосита сабаби — бандлик муаммоси бўлиб, уни ҳал этиш устида тизимли ишлар олиб борилмоқда.

Худудларни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш, инвесторлар, айниқса, хорижий инвестицияларни жалб этиш, кичик бизнес йўлидаги ҳар қандай тўсиқларни олиб ташлаш, оилавий тадбиркорлик, касаначилик, ҳунармандчилик билан шуғулланиш учун қулай шарт-шароит ва имкониятларни ҳавола этишга оид қонун ҳужжатлари ижросининг таъминланиши баробарида ишлаб чиқариш, хизмат кўрсатиш корхоналарида қўшимча ва янги иш ўринлари яратилмоқда. Вақтинча иш-сизлар жамоат ишларига жалб этилмоқда.

Аҳолиси зич бўлган Фарғона вилоятида ишсизлик муаммосини ҳал этиш долзарб масалалардан бўлиб қолмоқда. Ўзбекистон Республикаси Президентининг "2019 йилда аҳоли бандлигини таъминлаш ва янги иш ўринлари ташкил этиш бўйича Давлат буюртмаси тўғрисида"ги Қарорига асосан вилоятимизда 42 217 та янги иш ўрни яра-

тишнинг манзилли дастури ишлаб чиқилган. Жорий йилнинг беш ойи мобайнида дастур бўйича 10 611 та, кўзда тутилганига нисбатан 640 та кўпроқ иш ўрни яратилди.

Шаҳар ва туман бандликка қўмаклашиш марказлари томонидан рўйхатга олинган иш изловчи фуқаролар, хотин-қизлар, ёшлар, меҳнат мигрантларининг 15 104 нафари ишга жойлаштирилди. 3009 нафарига (шундан 2524 нафари аёллар) ишсизлик мақоми берилиб, 1639 нафари турли касбларга қайта ўқишга юборилди. 1370 нафарига ишсизлик нафақаси тайинланди. Бундан ташқари, 25 554 нафар фуқаро жамоат ишларига жалб этилди. Бе-восита вилоят прокуратурасининг амалий ёрдами билан 3466 нафар фуқаронинг бандлиги таъминланди. Прокуратура ташаббуси билан бандликка қўмаклашиш марказлари ва ҳамкор ташкилотлар томонидан биргаликда 100 мартаба ўтказилган бўш иш ўрин-

лари ярмаркаларида ишсизларнинг 3193 нафари ишга жойлашиш имкониятидан фойдаланди.

Иш ахтараётган фуқароларнинг 218 нафарига ишсизлик мақоми тайинланиб, касбга ўқишга юборилди. 1235 нафар фуқаро ҳақ тўланадиган жамоат ишларига жалб қилинди.

Ижтимоий муҳофазага муҳтож ва иш топишда қийналаётган шахслар, шу жумладан, ногиронлар ва жазони ижро этиш муассасаларидан озод қилинган фуқаролар учун корхона ва ташкилотларда 24 мингдан зиёд иш ўрни банд қилинган. Жорий йилнинг беш ойи мобайнида ушбу заҳира иш ўринларига 9693 нафар фуқаро ишга жойлаштирилди.

Сайёр қабулларда мурожаат этган 171 нафар фуқаронинг бандлиги таъминланди.

Вилоят прокуратураси ташаббуси билан худудларда фуқароларни ишга жойлаштириш чоралари кўрилмоқда. Хусусан, Бувайда туманида прокурор секторига ўтказилган тадбир давомида 96 нафар фуқаро (52 нафари кам таъминланган оилалардан) ишга жойлаштирилди. Вилоят прокурори томонидан жойларда ўтказилаётган сайёр қабулларда амалий ёрдам сўраб келган фуқароларнинг бандлигини таъминлашга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Ил бошидан сайёр қабулларда мурожаат этган 171 нафар ишсиз фуқаронинг бандлиги таъминланди. Хусусан, Қўштепа туманида бўлиб ўтган қабулда "Шодлик" МФЙда яшовчи А.Толиповнинг мурожаати ўрганиб чиқилиб, туман ободонлаштириш бошқармасига жамоат ишчиси вазифасига ишга қабул қилинган.

Айни чоғда аҳоли бандлигига оид қонунчилик ижроси мунтазам таҳлил қилинмоқда. Ўрганишларда айрим бандликка қўмаклашиш марказлари мансабдор шахслари томонидан қўпол қонун бузилиши ҳолатларига йўл қўйиб

Анваржон НАЗАРОВ,
Фарғона вилоят прокуратураси
бўлим катта прокурори

келинаётгани аниқланмоқда. Хусусан, Қўқон шаҳар аҳоли бандлигига қўмаклашиш маркази мансабдор шахслари "Ҳақ тўланадиган жамоат ишларини ташкил қилиш тўғрисида"ги Низом талабларини қўпол равишда бузишган. Буюртмачи иш берувчи "Kokand future shoes" МЧЖдан ишсиз шахс сифатида тақдим қилинган рўйхатдаги 35 нафар "ишсизлар" аслида жамиятда узоқ йиллардан бўён ишлаб келишган. Уларни ишсиз сифатида жамоат ишларига жалб қилиш ҳақида тақдим этилган буюртманомалар асосида жамғарма маблағлари асоссиз тўлаб юборилган.

Ил бошидан олиб борилган таҳлиллар натижасига кўра қонун ҳужжатларига зид бўлган 72 та ҳуқуқий ҳужжатга протест келтирилиб, бекор қилинди ёки қонун талабларига мувофиқлаштирилди. Қонун бузилиши сабаблари ва бунга имкон берган шарт-шароитларни бартараф этиш бўйича жойларга 13 та тақдимнома киритилди. 47 нафар шахс маъмурий, 13 нафари эса интизомий жазобарликка тортилди. Судларга 291 та даъво аризаси киритилиб, 2242 нафар шахснинг ҳуқуқлари тикланди. 51 миллион сўмлик зарар ихтиёрий ундирилди.

Президентининг вилоятимизга ташири давомида аҳолининг, айниқса, ёшларнинг бандлигини таъминлаш борасида берган топшириқлари бўйича шаҳар ва туманларнинг туртала секторига ҳар ойда бир мартадан меҳнат ярмаркалари ўтказиш режаси ишлаб чиқилди. 532 мартаба ўтказилган бўш иш ўринлари ярмаркаларида банд бўлмаган фуқаролар, ёшлар ишга жойлашиш имкониятидан фойдаланишди. 28 та "Ёшлар меҳнат гузарлари" ва Қўштепа туманида "Ёш тадбиркорлар" коворкинг маркази ташкил этилиб, минг нафарга яқин ёшлар иш билан таъминланади.

Янгиобод туман прокуратураси томонидан Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 9 январдаги "Фермер хўжаликлари ва бошқа қишлоқ хўжалиги корхоналари ер майдонларини мақбуллаштириш ҳамда қишлоқ хўжалиги экин ерларидан самарали фойдаланишга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги Қарори ижроси ўрганилди.

NAZORAT

ТАНЛОВСИЗ АЖРАТИЛГАН ЕРЛАР

Маъмур қарор ижроси бўйича ташкил этилган ишчи гуруҳ томонидан тумандаги 200 та фермер хўжалигининг фаолияти тугатилиб, 13 299,1 гектар ер майдони туман ҳокимлиги заҳира фондида қайтарилган, 17 454 гектар майдонга қишлоқ хўжалиги экинларини экиш бўйича 133 та лойиҳа ишлаб чиқилган. Бироқ, туманда фермер хўжаликлари ер майдонларини ажратилишда Вазирлар Маҳкамасининг юқорида қайд этилган қарори талабларига риоя қилинмаган. Жумладан, тузилган ишчи гуруҳ ва бошқа масъулла томонидан фермер хўжаликларига ажратилмаган ер майдонлари бўйича очик танловлар ўтказилиши белгиланган кун ҳақида оммавий ахборот воситаларида эълонлар берилмаган ва умуман танловлар ўтказилмасдан, ер майдонлари ажратилган. Шунингдек, тақдим этилган деярли барча лойиҳаларда талабгорларнинг ҳисоб рақамларида пул маблағлари ва яроқли

қишлоқ хўжалиги техникалари йўқлигига эътибор қаратилмаган. Улар томонидан етиштирилган қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари экспортга йўналтирмаганлиги, сўнгги уч йил давомида давлатга ботмақли дон сотиш режаси бажарилмаганлигига муносабат билдирилмаган.

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида 2005 йил 19 ноябрда рўйхатга олинган "Фермер хўжалиги юритиш учун ер участкаларини беришда танлов ғолибини аниқлаш тартиби тўғрисида"ги Низомнинг 18-бандида комиссия мурайян ер участкасида фермер хўжалиги ташкил этиш тўғрисида ариза тақдим этган талабгорнинг ҳужжатлари асосида таклифларини пухта ўрганиши ва ҳар бир иштирокчининг лойиҳаси алоҳида баҳолалини белгиланган бўлсада, бу талабларга риоя қилинмаган.

Бундан ташқари, Ўзбекистон Республикасининг "Сув ва сувдан фойдаланиш тўғри-

Дилшод БАЙНАЗАРОВ,
Янгиобод туман прокурори

сида"ги Қонуни, Республика Президентининг "2017-2021 йилларда ер ости сувлари заҳираларидан самарали фойдаланишни назорат қилиш ва уларни ҳисобга олишни тартибга солиш чора-тадбирлари тўғрисида"ги ҳамда Вазирлар Маҳкамасининг "Ер ости сувларидан фойдаланиш соҳасидаги фаолиятни янада тартибга солиш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарори талабларига асосан, тумандаги фермер хўжаликлари томонидан ер ости сувларидан фойдаланилишининг қонунийлиги ўрганилганда, айрим қонун бузилиши ҳолатларига йўл қўйилганлиги маълум бўлди.

Ўтказилган текшириш якунига кўра, юқоридаги каби қонунга зид равишда қабул қилинган қарорларни қонун талабларига мувофиқлаштириш ҳақида протестлар киритилди.

ҲИЙЛАГАР ҚАРЗДОР

JARAYON

Элёр УСМОНОВ,

МИБ Фарғона вилоят бошқармаси бошлигининг ўринбосари

Фуқаролик ишлари бўйича Фарғона туманлараро суди ижро варақасига асосан қарздор "Шаҳинабону Файз" масъулияти чекланган жамиятининг раҳбари А.Ҳабибуллаевдан "Агро банк" Фарғона вилоят бошқармаси фойдасига 143 миллион сўм ундириш белгиланган. Ушбу ҳужжатга асосан МИБ Фарғона шаҳар бўлими томонидан ижро иши юритиш кўзга тутилган. Қарздор зарарни ихтиёрий равишда қоплаш чораларини кўрмагани сабабли унга тегишли мол-мулклар текширилган ва унинг "Ласетти" русумли 40 F 131 МА давлат белгили автомашинаси борлиги аниқланган. Бироқ давлат ижрочилари савй-ҳаракатлари зое кетган, автомашинани топишга олмаган. Оқибатда автомашинага нисбатан қидирув эълон қилиниб, ижро иши юритиш тўхтатилган. Бир йил-у олти ой қидирув ишлари олиб борилсада, автомашина топилмаган.

Буюрининг вилоят бошқармаси ахборот таъминоти ва қидирув шўъбаси ҳамда Фарғона шаҳар бўлими қидирув шўъбаси тезкор ходимлари томонидан тезкор тадбир ўтказилди. Тадбир давомида қарздор А.Ҳабибуллаев "Ласетти" русумли, бироқ бошқа 40 F 078 КА давлат белгили автомашинасини бошқариб юргани аниқланди. Вилоят ИИБ ЙХББ 1-сонли ТРИБ орқали текширилганида 40 F 078 КА давлат рақами эса шу шахснинг "Жигули" русумли автомашинасига берилгани маълум бўлди.

Қарздор А.Ҳабибуллаев "Жигули"нинг давлат рақамини "Ласетти" автомашинасига ўрнатиб миниб юрган экан. Қарздорнинг найранги фош этилди. Автомашини жарима майдончасига олиб кирилди ва орқа багажидан 40 F 131 МА давлат рақами ашёвий далил тарикасида олинди. Банк фойдасига 143 миллион сўм ундиришга оид ижро иши қайта тикланиб, қарз "Ласетти" автомашинаси билан қопланадиган бўлди.

17 июль кuni «Бейнеу – Акжигит – Ўзбекистон чегараси» халқаро автомагистралининг тантанали очилиш маросими бўлиб ўтди.

18-ИЮЛЬ 2019-Ҳ.
ҲУҚУҚ № 29
(1774)

ЖИНОЯТ ДУНЁСИГА ШЎНФИГАН КИМСА

Элёрбек СОБИРОВ,

Хива шаҳар прокурорининг катта ёрдамчиси лавозимида иш ўргувчиси

“Букрини гўр тўғрилайди”, дейди халқимиз. Одатда ушбу мақол қилган хатосидан тўғри хулоса чиқармайдиган, жиноят устига жиноят содир қиладиган кишиларга нисбатан қўлланилади.

Хивалик Зокир Сапаев (исм-фамилиялар ўзгартирилган) ҳам ана шундай кимсалар сирасидан. Эллик ёшигача етти марта суднинг қора курсисига ўтириб улгурди. Биринчи марта 1986 йилда жазога тортилган бу шахснинг қамокда ўтган кунлари озодликда юрганидан кўпроқ. У 2002 йилда рецидивист, деб топилган. Жиноят дунёсига шўнғиб кетган бу кимса оила қуришга ҳам улгурмаган. Халқимиз бағрикенг. Шунча қилмишларидан кейин ҳам унга маҳалла ахли раҳм қилган. “Кўчада қолмасин”, деб маҳалла фуқаролар йиғини биносидан бошпана берилган. Аммо Зокирбой бу ғамхўрлик учун минатдорлик билдириш ўрнига нозини бўлган. Эмишки, ички ишлар идоралари ва ҳокимлик уни бепул турар жой билан таъминлаши керак! Бу орсизи амалга ошмаганидан хафа бўлиб, жаҳл устида жиноятга қўл уради. Озиқ-овқат маҳсулотлари дўконининг орқа эшигини бузиб кириб, 2 миллион 656 минг сўмлик маҳсулотларни ўғирлаб кетади.

Тергов ва суд жараёнида 3.Сапаев ўз қилмишларини изоҳлар экан, бу маҳсулотларни ўғирлашдан мақсад унга уй бермаган мутасаддилардан қасд олиш бўлганини айтиб берди. Бу шахс муқаддам 7 марта қасддан жиноят содир қилганлиги учун судланган, дастлаб 5 йилдан ортиқ, кейинчалик 10 йилдан ортиқ муддатларга озодликдан маҳрум қилиниб, тайинланган жазо амнистия ақтларига мувофиқ енгилроғи билан алмаштирилган эди. Содда 3.Сапаев қилмишга пушаймон бўлиш ўрнига жазони ўтаб бўлгач, яна кимлардандир ўч олишини айтиб, очик-ойдин таҳдид қилди! Қолаверса, у ўзига илгари тайинланган жазони ҳам ўтаб бўлмаган эди. 3.Сапаев суд ҳукми билан 9 йил-у 6 ой муддатга озодликдан маҳрум қилиниб, жазони махсус тартибли колонияда ўтати белгиланди.

Қилмишидан тўғри хулоса чиқармаган, хато устига хато, жиноят устига жиноят содир қилган шахснинг ҳолига вой. Бундайлар мени кечираверишади, деб ўйлаб, адашадилар. Агар Зокир ўзига берилган имкониятлардан ўз вақтида, тўғри хулоса чиқарганида тенгқурлари каби неварасини эркалаб ўтирган, яқинлари ундан юз ўғирмаган, ота уйдан айрилмаган бўларди. Инсонийликни, ўзликни унутган, жиноят ботқоғига ботган кишиларга эса жазо муқаррар.

JARAYON

ДАВЛАТ ВА ЖАМИЯТ МАНФААТЛАРИ ЙЎЛИДА

Зафар РИЗАЕВ,

МИБ Кармана туман бўлими бошлиғи

МИБ Кармана туман бўлимида ҳам Давлатимиз раҳбарининг 2017 йил 29 майда эълон қилинган “Электр энергияси ва табиий газ етказиб бериш ҳамда истеъмол қилиш соҳасида тўлов интизомини янада мустаҳкамлаш, шунингдек, ижро иши юритиш тизимини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги Фармонидан келиб чиқиб, тизимли ишлар олиб борилапти.

Жорий йилнинг ўтган 6 ойда электр энергияси тушуми 119,9 фоизга, шунингдек, табиий газ учун аҳолидан жами 19 миллиард 350 миллион сўмга яқин маблағлар йиғилиб, кўрсаткич 104 фоизга урданди. Тоза ичимлик суви истеъмоли буйича эса 3 миллиард 300 миллион сўмдан зиёд маблағлар йиғилди. Шунингдек, маиший чиқинди учун тушум 662 миллион сўмни ташкил этди. Электр энергияси, табиий газ ва ичимлик суви истеъмолчиларининг қарийб 11 миллиард сўмлик қарздорликларини бартафоз этиш тўғрисида жисмоний ва юридик шахсларга 8 814 та талабнома берилди. Шу билан бирга, 325 та юридик ва жисмоний шахслар ҳисоб-китобларни ўз вақтида амалга оширмаганликлари натижасида вақтинча тармокдан узиб қўйилди. 55 та ҳолатда тармокка ноқонуний уланишлар натижасида 115 миллион 800 минг сўмлик энергия талон-тарож қилингани аниқланди. Ушбу қоидабузар истеъмолчилардан 233 таси тармокка қайта уланиб, 130,8 миллион сўм тўлов амалга оширилди.

Бўлимимизга 2019 йилнинг ўтган даврида 11 мингга яқин ижро ҳужжати келиб тушди. Қарийб 85 фоизининг иш юритуви бугунгача таомолланди. Суд ҳукмига кўра, жарима белгиланганлардан жами 27 миллиард 855 миллион сўм ундирилди. Ижро ҳужжатлари талабларини ўз вақтида бажармаган 30 нафар ҳуқуқбузарга нисбатан 16 миллион сўмдан ортиқ қўшимча маъмурий жарималар қўлланилди. Жумладан, фуқаролик ишлари бўйича Кармана туманлараро судининг ижро ҳужжатида асосан туманимизда фаолият юритувчи қарздор фермер ҳўжалиги раисидан туман ДСИ фойдасига 83 миллион сўм солиқ қарзини ундириш белгиланган эди. Қарздор белгиланган муддатда қарзини тўламаган тақдирда маъмурий жаримага тортилиши бўйича огоҳлантирилган бўлишига қарамадан, солиқ қарзини ўз вақтида тўламаган. Натижада бўлим давлат ижрочиси томонидан фермерга нисбатан тегишли қонун доирасида энг кам ойлик иш ҳақининг 10 баробари миқдорда жарима қўлланилди.

Биргина табиий газ учун қарийб 20 млрд. сўмга яқин маблағ йиғилди.

FAOLIYAT

ШИРКАТ РАИСИ «ЧЎТАЛ» ТАЛАБ ҚИЛДИ

Департаментнинг Тошкент шаҳар бошқармаси томонидан ўтган даврда бошқарма материаллари асосида 381 та жиноят ишлари кўзгатилиб, 444 та маъмурий ишлар юритилди, ноқонуний муомаладан 11 миллиард 447 миллион сўмлик товар-моддий бойликлари олиб қўйилди. Бюджетга 236 миллиард 336 миллион сўм қўшимча маблағлар ҳисобланди.

Азғам МАРДИЕВ,
Департаментнинг Тошкент шаҳар бошқармаси бошлиғи

«Илёс коммуналчи» ХУЖМШлари томонидан хизмат кўрсатилаётган кўп қаватли уйларнинг фасадини ва йўлакларини таъмирлаш учун «Alim Biznes» МЧЖга ўтказиб берилиши керак бўлган 580 миллион сўм эвазига 100 миллион сўм пул беришини талаб қилишган. Д.Холисов талаб қилинган пуллاردан 40 миллион сўмини олган вақтида қўлга олинди. Ушбу ҳолат бўйича айбдор шахсларга нисбатан тегишли ҳуқуқий чоралар кўрилди.

Қонунда тақиқланмаган ишлаб чиқариш фаолияти билан яширинча шуғулланаётган шахсларга амалий ёрдам кўрсатилиб, 337 та тадбиркорлик субъекти солиқ тўловчи сифатида давлат рўйхатидан ўтказилиб, 377 та янги иш ўрни яратилди.

Валютага оид ҳуқуқбузарликлар йўналишида олиб борилаётган тезкор-қидирув ишлари жараёнида бозорларда содир этилган 271 та, банк шохобчаларида 11 та, савдо комплексларида 39 та, бошқа жойларда содир этилган 126 та, жами 443 та валютага оид

*Департамент
ходимларига
3 ҳолатда пора
таклиф қилинган.*

ҳуқуқбузарликлар аниқланиб, 98 таси бўйича жиноят ишлари кўзгатилиб, 345 та ҳолатда маъмурий ишлар юритилди. Жумладан, фуқаро М.Омонованинг мурожаатига асосан ўтказилган тезкор тадбирда фуқаро Р.Мухторов ва У.Урибоевлар ўзаро олдиндан тил бириктириб, 5 минг АҚШ долларини 43 миллион 150 минг сўмга қонунга ҳилоф равишда сотган вақтда ушланди ва жавобгарлик масаласи ҳал этилди.

Коррупцияга оид ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш соҳасида аҳоли ва тадбиркорлар ўртасида доимий мулоқотлар олиб борилади. Ўтказилган тезкор тадбирлар натижасида 117 нафар мансабдор шахснинг порахўрлик ва тамағирлик билан боғлиқ жиноятлари фош этилди.

Хисобот даврида департамент ходимларига пора таклиф қилиш билан боғлиқ 3 та ҳолат аниқланди. Жумладан, «Турсун қурилиш сервис» корхонаси раҳбари Т.Мардонов ўзг. Э.Мардоновга тегишли «Дадаҳон қурилиш сервис» МЧЖлар фаолиятида жуда кўп миқдорда солиқ ва бошқа мажбурий тўловларни тўлашдан бўйин товлаш ҳолати бўйича чора кўрмаслик ва енгиллик бериш эвазига Департаментнинг Тошкент шаҳар бошқармаси инспектори Д.Абдуназаровга 2 минг АҚШ долларини берган вақтида ушланган. Маъмур ҳолат бўйича Тошкент шаҳар прокуратураси томонидан фуқаро Т.Мардоновга нисбатан ЖКнинг тегишли моддаси билан жиноят иши кўзгатилиб, дастлабки тергов ҳаракатлари олиб борилаётганда.

117 нафар мансабдор шахснинг порахўрлик ва тамағирлик билан боғлиқ жиноятлари фош этилди.

Тадбиркорларнинг қонуний ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш, уларнинг эркин фаолият кўрсатишига сунъий бюрократик тўсиқлар қўйиш ҳолатларини бартафоз этиш юзасидан 83 та жиноят иши кўзгатилиб, Хуссан, «Alim Biznes» МЧЖ раҳбари А.Қуроловнинг мурожаатига асосан тезкор тадбир ўтказилди. Унда «Баҳор сервис» ва «Илёс коммуналчи» ҳусусий уй-жой мулкдорлари ширкатлари ижрочи директори Д.Холисов тадбиркордан 40 миллион сўмини фирибгарлик йўли билан олган вақтда ашёвий далил билан ушланди. Маълум бўлишича, Д.Холисов Учтепа тумани ҳокимлигининг Уй-жой коммунал хизмат кўрсатиш бўлими етакчи мутахассиси 3.Махаматов билан ўзаро олдиндан тил бириктириб, тадбиркор А.Қуроловдан «Баҳор сервис» ва

Тошкентдаги Халқаро ҳамкорлик марказида 17 июль кuni Савдо-иқтисодий ҳамкорлик бўйича Ўзбекистон – Афғонистон ҳукуматлараро комиссияси мажлиси бўлиб ўтди.

БОШ ВАЗИРНИНГ ҚАБУЛХОНАЛАРИ у қандай мақсадларга хизмат қилади?

Жорий йил 14 май кuni Президентимизнинг "Тадбиркорлик фаолиятини қўллаб-қувватлаш ва химоя қилиш тизимини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармони қабул қилинди. Унга асосан Вазирлар Маҳкамаси, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини химоя қилиш бўйича вакил, Инвестициялар ва ташқи савдо вазирлиги, Адлия вазирлиги, Давлат солиқ қўмитаси, Савдо-саноат палатасининг Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг Тадбиркорлар муурожаатларини кўриб чиқиш қабулхоналарини ташкил этиш тўғрисидаги таклифларига розилик берилди.

Хўш, маъкур қабулхоналар фаолиятининг йўлга қўйилиши ишбилармонларимиз ҳаётида қандай ўзгаришларга сабаб бўлади?

Фармонда ҳозирги вақтда аҳолини тадбиркорлик фаолиятига кенгрок ва фаол жалб этишга тўққинлик қилувчи, биринчи навбатда давлат органларининг тадбиркорлар билан мулоқот қилишининг амалий ва шаффоф тизими мавжуд эмаслиги билан боғлиқ бўлган бир қанча салбий омиллар ҳам мавжудлиги таъкидлаб ўтилган.

Аввало тадбиркорларни қабул қилиш ва муурожаатларини кўриб чиқишнинг ягона тизими мавжуд эмас, бу эса юзага келаётган масалаларни тўлиқ қамраб олиш ва таъкорлик билан ҳал этиш имконини бермаётти, тадбиркорларнинг муаммолари ва муурожаатларини ҳал этишга юзак муносабатда бўлиш ҳолатлари кузатиламоқда.

Давлат ва ҳўжалик бошқаруви органлари раҳбарлари томонидан тадбиркорлар билан бевосита мулоқот қилишга, шунингдек, уларнинг қонуний талабларини аниқлаш ва таъкорлик билан ҳал қилишга ҳамда муаммоларни бартараф этишга етарлича эътибор берилмаётти. Тадбиркорларнинг муурожаатлари билан ишлашда, айниқса жойларда бюрократик тўсиқлар ва говлар учраб турибди, "Хар бир оила — тадбиркор" дастури ва тадбиркорларнинг кичик ва ўрта бизнесни ривожлантиришга йўналти-

рилган ташаббусларини ўз вақтида амалга ошириш, ушбу жараёнга ёшлар ва хотин-қизларни жалб қилиш, барқарор янги иш ўринлари яратиш, аҳоли турли тоифаларининг моддий фаровонлигини ошириш барча даражадаги ҳокимликлар ва уларнинг раҳбарлари томонидан зарур даражада қўллаб-қувватланмаётти.

Тадбиркорлар муурожаатларини кўриб чиқиш қабулхоналари фаолиятининг асосий йўналишлари, фаолият кўрсатиш тартиби белгиланди. Тадбиркорлар муурожаат-

**Бош вазир
муурожаатлари
ҳал этилмаган
тадбиркорлик
субъектларини
шахсан қабул
қилади.**

ларини кўриб чиқиш қабулхоналарида тадбиркорларни, шу жумладан, чет эллик инвесторларни қабул қилиш ҳокимликлар, Савдо-саноат палатасининг тадбиркорлик-ка кўмаклашиш марказлари, инвестициялар ва савдо, адлия, солиқ инспекцияси, қурилиш, давлат кадастри органлари, банк ва бошқа ташкилотларнинг ҳудудий органлари вакиллари иштирокида тасдиқланган жадвал

бўйича ҳар кuni амалга оширилади.

Муурожаатда кўрсатилган қонуний талаблар ва таклифларни туман ва шаҳар даражасида қаноатлантириш имконияти бўлмаса, улар Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳридаги Тадбиркорлар муурожаатларини кўриб чиқиш қабулхоналарига юборилади. Республика даражасида ҳал этилиши керак бўлган тадбиркорларнинг, шу жумладан чет эллик инвесторларнинг муурожаатлари кейинчалик Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини химоя қилиш бўйича вакил, Инвестициялар ва ташқи савдо вазирлиги, Савдо-саноат палатасининг раҳбарлари ва бошқа ваколатли органлар иштирокида кўриб чиқиш учун Котибиятга юборилади.

Муурожаатлари ваколатли органлар томонидан ҳал этилмаган тадбиркорлик субъектларини, шу жумладан чет эллик инвесторларни доимий асосда Ўзбекистон Республикасининг Бош вазири шахсан қабул қилади. Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг қарори талаб этилаётган тадбиркорларнинг, шу жумладан, чет эллик инвесторларнинг муурожаатлари қабулхона котибияти томонидан унга кўриб чиқиш ва тегишли қарор қабул қилиш учун киритилади.

Шунингдек ҳужжатда белгиланган қўйилганидек, тадбиркорлар муурожаатларини кўриб чиқиш қабулхоналарида тадбиркорларнинг давлат

ва ҳўжалик бошқаруви органлари, назорат қилувчи ва ҳуқуқни муҳофаза қилувчи тузилмалар, шунингдек бошқа ташкилотлар мансабдор шахсларининг ҳаракати (ҳаракатсизлиги) юзасидан муурожаатлари кўриб чиқилади. Қарори ёки ҳаракати (ҳаракатсизлиги) устидан шикоят қилинаётган ташки-

**Қабулхоналар
фаолияти
натижалари ҳар
чоракда кўриб
чиқилади.**

лотларнинг мансабдор шахсларига муурожаатларини кўриб чиқиш учун асоссиз топшириш тақиқланади.

Фармонга кўра қуйидаги ҳисобот тизими амалиётга жорий этилади:

а) туманлар ва шаҳарлардаги Тадбиркорлар муурожаатларини кўриб чиқиш қабулхоналари ҳар ойнинг 5 санасига Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар, Тошкент шаҳридаги Тадбиркорлар муурожаатларини кўриб чиқиш қабулхоналарига амалга оширилган ишлар тўғрисидаги ҳисоботни ҳамда тадбиркорликни ривожлантиришга ва инвестицияларни жалб қилишга тўққинлик қилаётган тизимли камчиликлар тўғрисидаги ахборотни киритади;

Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳридаги Тадбиркорлар муурожаатларини кўриб чиқиш қабулхоналари раҳ-

Одил ПАЯНОВ,
МИБ Қашқадарё вилоят
бошқармаси бошлиғи

барлари ҳар ойнинг 7-санасига Котибиятга амалга оширилган ишлар тўғрисидаги йўлма-таҳлилий ахборотни ҳамда тадбиркорликни ривожлантиришга ва инвестицияларни жалб қилишга тўққинлик қилаётган тизимли муаммоларни бартараф этиш бўйича асосланган таклифларни киритади;

Тадбиркорлар муурожаатларини кўриб чиқиш қабулхоналари фаолияти натижалари ҳар чоракда Ўзбекистон Республикаси Бош вазири раислигида алоҳида йиғилишларда, шу жумладан, видеоконференцалоқа орқали кўриб чиқилади:

б) Котибият Ўзбекистон Республикасининг Бош вазирига тадбиркорлардан, шу жумладан чет эллик инвесторлардан Тадбиркорлар муурожаатларини кўриб чиқиш қабулхоналарига келиб тушган муурожаатларнинг қўрилиш жараёни ҳақида ҳар ҳафтада ахборот киритади;

в) Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ҳар чоракда Ўзбекистон Республикаси Президенти:

Тадбиркорлар муурожаатларини кўриб чиқиш қабулхоналарининг иши натижалари, тадбиркорлар ҳамда уларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини химоя қилиш, шунингдек, мамлакатда ишбилармонлик муҳитини яхшилаш юзасидан давлат органлари фаолиятидаги камчиликларни бартараф этиш бўйича кўрилатган чора-тадбирлар ҳақида;

қабул қилинган қарорлар ёки мансабдор шахсларни рағбатлантириш ёхуд уларни тадбиркорлик субъектларининг, шу жумладан, чет эллик инвесторларнинг муурожаатларини юзак кўриб чиққанлиги ёки кўриб чиқишдаги ҳаракатсизлиги учун шахсий жавобгарликка тортиш бўйича таклифлар тўғрисида хабардор қилади.

Ҳужжатга асосан тегишли вазирлик ва идораларнинг раҳбарларига тегишли вазифалари доирасида шахсий масъулият юкланди.

JINOYAT VA JAZO

ҚАЛБАКИ ГУВОҲНОМА

Бахтсиз ҳодисаларнинг олдини олиш мақсадида ЙХХ ҳодимларининг қоидабузарликларнинг олдини олиш ва бартараф этиш борасидаги масъулияти қучайтирилмоқда.

Вилоят ИИБ ЙХХБ инспектори "Хундай" русумли енгил автомобилни тўхтатди. Хайдовчи Илдам Тоҳиров (исм-фамилидан ўзгартирилган) сўралган гувоҳномасини берар экан, оғохлантириш талонини йўқотиб қўйганини айтди. Инспекторда гувоҳноманинг ташқи кўриниши, ундаги ёзувлар, босилган муҳр шубҳа уйғотди. Холислар иштирокида гувоҳномани ашёвий далил сифатида олиб расмийлаштирди. Уни суд-техник криминалистик экс-

пертиза тайинлаш тўғрисидаги қарор билан вилоят ИИБ эксперт-криминалистика бўлимига топширди.

Гувоҳнома микроскоп билан кўздан кечирилганида химоя воситалари тасвири йўқлиги, ҳужжат компьютер техникасидан фойдаланиб, сканер ва фотошоп дастури орқали тайёрлангани, қалбакилиги аниқланди. Қалбаки ҳужжатдан фойдаланган хайдовчига нисбатан жиноят иши кўзгатилади.

Уттиз бир ёшга кирган ҳуқуқбузар муқаддам икки марта жиноий жавобгарликка тортилган. Иккинчи марта ярашув асосида жиноят иши тугатилган. У енгил машинада йўловчи ташishi билан шўғулланган. 2017 йили йўл ҳаракати қоидаларини бузган И.Тоҳиров икки йил муддатга транспорт воситаларини бошқариш ҳуқуқидан маҳрум этилган экан. Компьютерни яхши билган ҳуқуқбузар бошқа хайдовчилик

гувоҳномасидан нусха олиб, унга ўзининг анкета маълумотларини киритиб, қалбаки гувоҳнома ясаб олган, сўнгра хорижга чиқиб кетган. Москва шаҳридаги "Яндекс" фирмасига қарашли такси паркида салкам бир йил ҳайдовчи бўлиб ишлаган. Ўзбекистонга қайтиб келганидан кейин ҳам қалбаки гувоҳнома билан енгил авто-мобилни бошқариб юра-верган.

ЙХХ ҳодимининг синчковлиги билан ҳуқуқбузарлик бартараф этилди. Суд мажлисида расмий ҳужжатни қалбакилаштириш ва ундан фойдаланишдан иборат қилмишига тўлиқ иқдор бўлган И.Тоҳировга икки йил муддат транспорт воситасини бошқариш ҳуқуқидан маҳрум этилган холда икки йил ахлоқ тузатиш ишлари жазоси тайинланди.

Жасурбек ТҲҲИЕВ,
Марғилон шаҳар прокуратураси
катта терговчиси

2019/2020 йўқув йили учун олий таълим муассасаларининг бакалавриятига абитуриентларни рўйхатдан ўтказишда 14 ёшдан 87 ёшгача бўлган абитуриентлар қайд этилди.

18-ЙУЛ 2019-Ҳ. 29
HUGUQ N° 29
(1174)

5

Кейинги йилларда давлат ҳокимияти вакиллик органларига сайловларни очиқ, шаффоф ва мустақиллик принциплари асосида ўтказишда халқ ҳокимияти ва сиёсий плюрализмнинг ҳуқуқий асосларини мустақамлаш ва сайлов тизимини босқичма-босқич модернизациялаш бўйича чора-тадбирлар қабул қилинди. Сайлов тизими нафақат давлат ҳокимияти органларини демократик шакллантириш тизимининг элементи, балки фуқаролик жамиятининг давлат бошқарувида иштирок этиш даражаси кўрсаткичига айланди.

MUNOSABAT

САЙЛОВ КОДЕКСИ

Мирвазл МИРАКУЛОВ,
юридик фанлар доктори, доцент

Мамлакатда амалга оширилаётган кенг қўлғамли ислохотлар, давлат органларини шакллантириш жараёни янада демократлаштириш сиёсати сайловларга тайёргарлик кўриш ва уларни ўтказиш бўйича тўпланган тажриба, замонавий халқаро сайлов стандартларини ва сайлов жараёнида ахборот-коммуникация технологияларидан кенг фойдаланишни ҳисобга олган ҳолда сайлов тизимининг ҳуқуқий асосларини янада такомиллаштиришни тақозо этди. Айнан шунинг учун ҳам жорий йил 25 июнда Ўзбекистон Республикасининг Сайлов кодекси қабул қилинди.

Маълумки, Сайлов кодекси кучга киргунга қадар мавжуд бўлган 5 та қонунда, яъни Олий Мажлисга сайлов, республика Президентини сайлови, халқ депутатлари маҳаллий кенгашларига сайлов, Марказий сайлов комиссияси, Фуқаролар сайлов ҳуқуқлари кафолатлари тўғрисидаги қонунларда жами 190 та модда мавжуд эди. Эндиликда улар тизимлаштирилиб, қайтарилишлар, такрорлар бартараф этилиб, 18 та боб, 103 моддадан иборат бўлган Сайлов кодекси қабул қилинди.

Кодексда аввалги қонунларда бўлмаган бир қатор алоҳида моддалар ўрин олди. Жумладан, сайловчиларнинг ягона электрон рўйхати, участка сайлов комиссиясининг овоз беришдан олдинги фаолияти, участка сайлов комиссиясининг овоз бериш кундаги фаолияти, сайловчиларнинг турган жойида овоз бериш, участка сайлов комиссиясининг овоз бериш тугганидан кейинги фаолияти, Сенат аъзоллигига номзодлар кўрсатиш, Сенат аъзоларининг сайлови бўйича овоз беришнинг ташкил этиш, Сенат аъзоларининг сайлови бўйича овоз бериш тартиби, Сенат аъзоларининг сайлови бўйича овозларни санаб чиқиш ва сайлов натижаларини аниқлаш, оммавий ахборот воситаларининг вакиллари, участка сайлов комиссиялари жойлашган биноларни; хоналарни ва овоз бериш хоналарини жиҳозлашга доир талаблар шулар жумласидандир.

Ушбу Кодекс Ўзбекистон Республикаси Президенти, Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси депутатлари, Сенати аъзолари, вилоят, туман ва шаҳар Кенгашлари депутатлари сайловларига тайёргарлик кўриш ва уларни ўтказиш билан боғлиқ муносабатларнинг тартибга солиди ҳамда фуқароларнинг хоҳиш-иродаси эркин билдирилишини таъминловчи кафолатларни белгилайди.

Аввалманд, кодекс нима — деган саволга жавоб берсак. Кодекс ҳам қонун ҳисобланади, қонун билан тасдиқланади, унда бир турдаги муҳим ижтимоий муносабатларнинг тартибга солувчи ҳуқуқий нормалар бirlлаштирилган ва тизимлаштирилган бўлади. Юқорида айтиб ўтганимиздек, бизда бир-бирига ўхшаш бўлган, сайлов муносабатларини тартибга солувчи 5 та қонун нормалари бirlлаштирилиши ва тизимлаштирилиши натижасида Сайлов кодекси қабул қилинди.

Кодекснинг оқдй қонундан афзаллиги нимада?

Биринчидан, жуда катта миқдордаги ҳуқуқий нормаларни ягона принцип-

лар асосида тўлиқ тизимлаштириб, ихчамлаштиришга имкон беради.

Иккинчидан, ўхшаш муносабатларнинг тартибга солувчи ҳуқуқий нормаларнинг ўзаро боғланиши, комплекслиги ва уйғунлигини таъминлашга, эскирган, номуносивиб қондаларни чиқариб ташлашга, турлича тартибга солинган нормаларни унификациялашга шароит яратди.

Учинчидан, сайлов ташкилотчиларидан тортиб, сайловчиларга қадар сайловга оид муносабатларни тўғри, осон тушуниб олиш учун қулайлик яратди.

Таъкидлаш жоиз бўлган жиҳати яна шундаки, қонун чиқарувчи факатгина мавжуд қонунларни тизимлаштириб ягона кодекс қабул қилибди, дейиш тўғри бўлмайди. Қабул қилинган кодексимизда жуда кўп янгиланишлар, халқаро стандартлар талаблари, авваллари Марказий сайлов комиссиясининг қарорларида акс этиб келган айрим масалалар қонун даражасида мустақамланган эътиборга моликдир.

Сайлов кодекси сайловга оид халқаро стандартлар, ЕХХТнинг Демократик институтлар ва инсон ҳуқуқлари бўйича бюроси ҳамда Венеция комиссиясининг бир қатор тавсияларини ўзида акс эттирган. Хусусан, қуйи палатадаги барча ўринларнинг тўғридан-тўғри сайланиши, аввалги Экологик ҳаракатга 15 та жойини квоталашнинг бекор қилиниши, сайлов округларини тузишда сайлов округларидаги сайловчилар сонининг йўл қўйладиган энг кўп четта қишқи қонун билан ўрнатилгани (бу тенг сайлов ҳуқуқини таъминлашга хизмат қилади), сайлов комиссиялари фаолиятида очиклик, шаффофлик, коллегиялиқни таъминлашга оид аниқ талаблар ўрнатилганлиги, номзодларни қўллаб-қувватловчи имзоларга нисбатан оқилона талаблар белгиланганлиги (бу умумий сайлов ҳуқуқига мувофиқ келади), сайловчиларга бир неча сиёсий партияни, номзодларни қўллаб-қувватлаб имзо қўйиш ҳуқуқини таъминлашни (аввал фақат битта партияни қўллаб-қувватлаб имзо чекиши мумкин эди), сайловчиларни тўлиқ ва аниқ рўйхатга олишни таъминловчи, кўп марта рўйхатдан ўтиш имкониятини истисно этадиган сайловчиларнинг ягона электрон рўйхатига оид қондаларнинг қиритилиши, сайлов кампанияси жараёнида номзодларларга тенг имкониятлар ва шароитлар таъминланиши шулар жумласидандир.

Яна шунини алоҳида қайд этиш жоизки, сайловга оид барча муҳим ижтимоий муносабатлар ягона кодекс билан тартибга солинишининг ўзи ўта муҳим сиёсий-ҳуқуқий қоғолат ҳисобланади. Давлат органларини демократик тарзда ташкил этиш тартибидан қонунлар орқали белгиланган сайловга оид турли халқаро стандартларнинг муҳим талабидир. Масалан, “Эркин ва адолатли сайловлар мезонлари тўғрисидаги Декларация”нинг 4-бандида доимий ҳақиқий эркин ва адолатли сайловлар ўтказиш учун халқаро ҳуқуқий мажбуриятларга мувофиқ равишда давлатлар ҳуқуқларини кафолатлашни таъминлаш мақсадида қонун ҳужжати қабул қилишлари ва бошқа чораларни кўришлари лозимлиги бел-

гиланган. Бундан ташқари ЕХХТнинг Демократик институтлар ва инсон ҳуқуқлари бўйича бюроси ҳам сайлов қонунчилигини кодификация қилишни тавсия этади. Мазкур кодекснинг қабул қилиниши ҳам мамлакатимиз айнан мазкур тавсияларни оғишмай, изчиллик билан бажарганидан далолатдир.

Қонуннинг бевосита 6 та жиҳати аиникса эътиборга моликдир.

Биринчи жиҳат ва Кодексдаги энг катта янгиланишлардан бири бу — сиёсий майдоннинг тўлиқ сиёсий партияларга берилишида, Экологик ҳаракатга қўйилган квота чиқариб ташланганда, халқ депутатлари туман ва шаҳар Кенгашларига фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларидан номзод кўрсатиш ҳуқуқининг чиқариб юборилганида намоеён бўлади. Эндиликда сиёсий партиялар Қонунчилик палатасига бўлиб ўтадиган сайловда 135 эмас, балки тўлиқ 150 та сайлов округида номзодларини кўрсатиш ҳуқуқига эга бўладилар. Экологик ҳаракатга қўйилган квота чиқариб ташлангани, маҳаллаларни жойлардаги давлат ҳокимияти кенгашларига сайловларда номзод кўрсатиш ҳуқуқининг бекор қилиниши сиёсий майдонда партияларнинг янада ўзини намоеён қилишига, кўппартиявийликни ва партиялараро рақобатни ривожлантиришга, парламентда кўпроқ ўрин олишига имконият яратди.

Кодексда сиёсий партия ваколатли вакилининг ҳуқуқлари ҳам кенгайтирилди. Эндиликда ваколатли вакил сайлов комиссиясининг мажлисларида, ҳужжатларни топширишда, имзо варақалари тўғри тўлдирилганлигини текширишда, сайлов участкасида овозларни санаб чиқишда иштирок этиш ҳуқуқига эга. Аввалги қонунларда унинг фақат сайлов участкасида овозларни санаб чиқишда иштирок этиш ҳуқуқига қайд этилиб, шунингдек партия ваколатли вакили ўз аъзолари орасидангина тайинлаши белгиланган эди.

Партиялар сайлов кунини овоз бериш хоналарида ва овозларни санаб чиқишда аввалги қонунлар бўйича фақат биттадан қузатувчи бериши мумкин бўлган бўлса, мазкур кодексда бундай чеклов чиқариб ташланди. Бу ҳам очиклик, ошқоралиқни, жамоатчилик назоратини оширишга хизмат қилади.

Кодексда тенг сайлов ҳуқуқини таъминлаш механизмлари янада кенг таъминланиб, сайловолди ташвиқоти номзодларни рўйхатга олиш учун белгиланган охириги куннинг эртасидан эътиборан бошланиши қайд этилди. Аввалги қонунларда сайловолди ташвиқоти депутатликка номзодлар Марказий сайлов комиссияси томонидан рўйхатга олинган қонундан эътиборан бошланиши белгиланган эди. Бу турли номзодлар ҳар қил вақтларда, кимдир аввалроқ, кимдир кейинроқ ташвиқот бошлашига оид келар эди.

Аввалги Президент сайловига оид қонунчиликда номзодларга қўйилган талабларда ўзларига нисбатан жиноий иш қўзғатилганлиги муносабати билан қонун томонидан таъқиб этилаётган фуқаролар Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзод этиб рўйхатга олинмаслиги қайд этилган

эди. Ушбу талаб айбсизлик презумпциясига унчалик ҳам тўғри келмасди. Шунинг учун ҳам Кодексда ушбу талаб чиқариб юборилди.

Олдинги Президент сайлови тўғрисидаги қонунда сиёсий партия сайлов кампанияси бошланганлиги эълон қилинган қонунда камида олти ой олдин Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан рўйхатга олинган тақдирдагина Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзод кўрсатиши мумкинлиги белгиланган эди. Олий Мажлис Қонунчилик палатасига сайловда бу муддат тўрт ойни ташкил қилар эди. Кодексда ушбу талабларни бирхиллаштириш мақсадида камида олти ой олдин — деган талаб “камида тўрт ой олдин”га ўзгартрилди.

Аввалги қонунда “имзо варақаларида имзолар сохталаштирилган тақдирда Марказий сайлов комиссияси сиёсий партиядан рўйхатга олиш учун ҳужжатлар қабул қилишни рад этади. Марказий сайлов комиссияси рўйхатга олиш учун тақдим этилган ҳужжатларда аниқланган номувофиқликлар ва қонун талабларидан четта қишқи ҳоллари тўғрисида тегишли сиёсий партияларнинг раҳбарларига ваколатли вакилига белгиланган тартибда маълум қилади”, деб белгиланган эди. Бу қоида сиёсий партияларнинг сайловда иштирок эта олмаслигига олиб келиши мумкин бўлиб, партияларга ҳолатни тўғрилаш учун имкон беришга оид нормани назарда тутмаган эди. Янги қабул қилинган Кодексга “имзолар сохталаштирилган тақдирда Марказий сайлов комиссияси сиёсий партиядан рўйхатга олиш учун ҳужжатлар қабул қилишни рад этиши”га оид қоида киритилмади, сиёсий партияларга эса ҳужжатлардаги аниқланган номувофиқликлар ва хатоларни икки кунлик муддатда тузатиш ҳамда уларни Марказий сайлов комиссиясига тақдим этиш ҳуқуқи берилди.

Иккинчи муҳим жиҳат бу — Кодексда фуқаролар, сайловчилар учун янада кенг имкониятларнинг ҳуқуқий асослари яратилди. Авваллари фуқаролар фақатгина 135 та округдан Қонунчилик палатасига номзодларни сайлаш имкониятига эга бўлган бўлсалар, ҳозирда бу яна 15 тага қўпайиб, 150 тани ташкил этмоқда. Бу фуқароларнинг давлат ишларини бошқаришда имкониятларини янада оширишга, фуқаролар вакилликларини кенгайтиришга, давлат ҳокимиятига таъсирини оширишга хизмат қилади.

Агар аввалги қонунларда суд томонидан муомалага лаёқатсиз деб топилган фуқаролар, шунингдек суд ҳукми билан озодликдан маҳрум этиш жойларида сақланаётган шахслар сайланиши мумкин эмас ва сайловда қатнашмайдилар, деган мазмундаги қоида белгиланган бўлса, мазкур Кодексда уларнинг сайланиши мумкин эмаслигига оид норма қолдирилиб, “сайловда қатнашмайдилар” деган жумла чиқариб ташланди. Кодекснинг 5-моддасида суд томонидан муомала-

га лаёқатсиз деб топилган фуқаролар, шунингдек оғир ва ўта оғир жиноятлар содир этганлиги учун суднинг ҳукми билан озодликдан маҳрум этиш жойларида сақланаётган шахслар сайловда иштирок этмайди, деб белгилаб қўйилди. Бу билан ижтимоий ҳаффи катта бўлмаган, унча оғир бўлмаган жиноят содир этганлиги учун суднинг ҳукми билан озодликдан маҳрум этиш жойларида сақланаётган шахсларда сайловда иштирок этиш, яъни сайлаш ҳуқуқи вуҷудга келди. Бу эса озодликдан маҳрум этиш жойларида сайлов участкалари тузилиши мумкинлигини Кодексининг 10, 27-моддаларида мус-

сиялари ва уларнинг аъзолари ўз фаолиятини ҳар қандай давлат органларидан, жамоат бирлашмаларидан ва мансабдор шахслардан мустақил ҳолда амалга ошириши белгилаб қўйилди.

Сайлов комиссияларининг фаолиятига аралашшига йўл қўйилмаслиги ва бундай аралашув қонунга мувофиқ жавобгарликка сабаб бўлиши, сайлов комиссиялари ва уларнинг аъзолари ўз фаолиятида Ўзбекистон Республикаси Конституциясига, ушбу Кодексга ва бошқа қонун ҳужжатларига амал қилиши, сайлов комиссиялари ўз фаолиятини очиқ ва ошқора амалга ошири-

Эндиликда бундай амалиётни барта- раф этиш мақсадида участка сайлов комиссияси аъзоларининг яриидан кўпи битта ташкилотдан тавсия этили- ши мумкин эмас, деган норма кири- тилди. Бу демократик талаб бўлиб, коллегиялик, адолатлилики таъмин- лашга хизмат қилади.

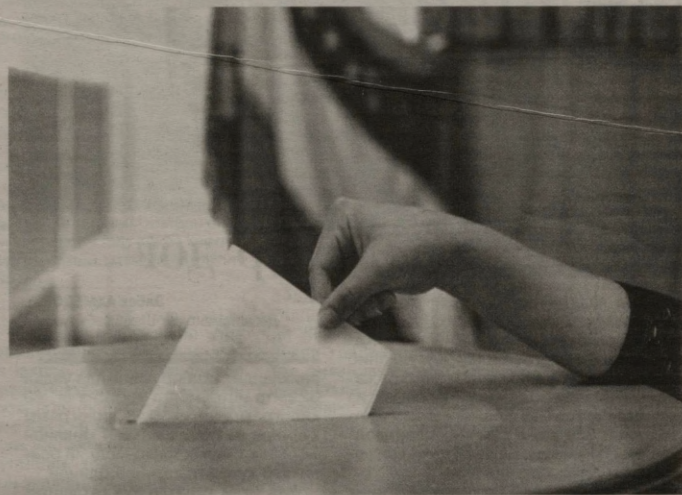
Авваллари муддатидан аввал овоз берувчилар учун "сайлов варақаси" деган тушунча бўлар эди. Сайлов бюл- летени билан бирга сайлов варақаси деган тушунча борлиги кўпинча сай- лов комиссиялари аъзоларини, оддий фуқароларни ҳам чалғитарди. Энди- ликда сайлов варақаси, деган тушун-

бошқариш органларидан кузатувчилар барча сайловларда катнашиши мум- кинлиги қайд этилди. Бу сайловлар устидан фуқаролик кузатувини, шаф- фофлики таъминлашга, сайлов жара- ёнига жамоатчилик ишончи ошишига омил бўлиб хизмат қилади.

Кодексда Марказий сайлов комис- сияси раиси комиссия мажлисларида иштирок этиш учун жамоат бирлашма- ларининг вакиллари ва мансабдор шахсларни таклиф этишига оид қоида ҳам мустаҳкамланди.

Шунингдек агар аввал участка сай- лов комиссияларининг аъзолари жамо- атчилиكنинг обрўи вакиллари ораси-

ДЕМОКРАТИЯ И ФОДАСИ

таҳкамлаш имкониятини берди. Булар- нинг барчаси эса умумий сайлов ҳуқуқи принципи янада кенгрок таъ- минланганидан, халқро стандартлар талаблари имплементация қилингани- дан далолат беради.

Авваллари фуқароларнинг овоз бе- риш тартиби чегаралаб қўйилган, яъни сайловчи ўзи ёқлаб овоз бераётган номзоднинг фамилияси рўпарасида, ўнг томонда жойлашган бўш квадратга факат битта белги, крестик қўяди. Кодексда фуқароларнинг овоз бериш имкониятлари янада кенгайтирилиб, сайловчи ўзи ёқлаб овоз бераётган номзоднинг фамилияси рўпарасида, ўнг томонда жойлашган бўш квадратга учта белгидан: яъни «+» ёки «✓» ёхуд «х» белгисидан бирини қўйиш имко- ниятига эга бўлди.

Фуқароларнинг сайлов ҳуқуқлари янада мустаҳкам қаролатлаш мақсади- да Кодексининг 7-моддасида "Яширин овоз бериш сайловчининг хоҳиш-иро- даси устидан ҳар қандай тарзда назо- рат қилиш имкониятини истисно эта- диган тегишли шартлолларни яратиш орқали таъминланади", деб белгилаб қўйилди.

Имконияти чекланган шахсларнинг сайловга оид конституциявий ҳуқуқла- рини қаролатлаш мақсадида Кодек- сининг 31-моддасида сайлов бюллетен- лари Брайль алифбоси асосида тайёр- ланиши мумкинлиги, 49-моддасида жисмоний имконияти чекланган шахс- лар учун зарур шарт-шартлоллар яратиш маҳаллий давлат ҳокимияти органлари- нинг зиммасига оқлатилиши, 50-мод- дасида овоз бериш хоналари ёруғ ва кенг бўлиши, алоҳида кириш ва чиқиш жойи бўлиши, шунингдек уларда жис- моний имконияти чекланган шахслар учун нишаб йўлқалар назарда тутилган бўлиши лозимлиги қайд этилди.

Учинчи муҳим жиҳат сайлов комис- сиялари билан боғлиқдир. Агар аввал- лари қонунларда фақат Марказий сай- лов комиссиясига нисбатан фаолияти- нинг ҳуқуқий асослари, мустақиллик, очиқлик принциплари, фаолиятига аралашмаслик кабилар қайд этилган бўлса, эндиликда барча сайлов комис-

сиялари, сайлов комиссиясининг мажлис- ларида сиёсий партияларнинг, омма- вий ахборот воситаларининг вакилла- ри, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқа- риш органларидан, бошқа давлатлар- дан, халқро ташкилотлардан кузату- вчилар ҳозир бўлиши мумкинлиги му- стаҳкамлаб қўйилди.

Сайлов комиссиялари номзодларга, сиёсий партияларга сайлов кампания- сини ўтказиш учун тенг шарт-шартло- ларни, сайловга тайёргарлик қўриш ҳамда уни ўтказиш учун ажратилган бюджет маблағларининг адолатли тақ- симланишини, овоз беришнинг ва сай- лов якунларини чиқаришнинг ҳалол бўлишини таъминлаш юзасидан зарур чоралар қўриши белгилаб қўйилди.

Авваллари фақат Марказий сайлов комиссияси аъзоларига талаблар бел- гиланиб, бошқа сайлов комиссиялари аъзоларига нисбатан талаблар қонун- ларда акс этмаган эди. Кодексининг 25-моддасида ушбу бўшлиқ тўлдирилиб, йигирма бир ёшга тўлган, ўрта ёки олий маълумотга, қоида тариқасида, сайлов- га тайёргарлик қўриш ва уни ўтказиш борасида иш тажрибасига эга бўлган, аҳоли ўртасида обрў-эътибор қозонган фуқаролар вилоят, туман ва шаҳар сай- лов комиссиясининг, округ ва участка сайлов комиссиясининг аъзоси бўли- ши мумкинлиги қайд этилди.

Бошқа сайлов комиссияларининг аъзолари, сиёсий партияларнинг аъзо- лари, вилоят, туман ва шаҳар ҳоким- лари, прокуратура органларининг, суд- ларнинг мансабдор шахслари, номзод- ларнинг ақин қариндошлари ва ишонч- ли вакиллари, шунингдек номзодлар- га бевосита бўйсунувчи шахслар сай- лов комиссиясининг аъзоси бўлиши мумкин эмас.

Авваллари сайлов комиссиялари қайси ташкилот биносидан жойлашган бўлса, унинг аъзолари ҳам одатда де- ярийлиқ мана шу ташкилот аъзола- ридан иборат бўлиб қолар, кўпинча унинг раҳбари комиссия раиси бўлар- ди. Бу эса уларнинг холислик, объек- тивлиги, қарорларни демократик асос- да, коллегиял қабул қилишига нисба- тан саволларни келтириб чиқарар эди.

ча қонунчиликдан чиқарилиб, барча овоз берувчилар учун ягона тушунча — бу сайлов бюллетени бўлди.

Агар авваллари Қонунчилик палата- сига депутатлар сайловини ўтказувчи сайлов округлари вилоятлар ва Тош- кент шаҳар ҳокимликларининг тақдим- номасига биноан тузилган бўлса, эн- диликда Қонунчилик палатаси депутат- лари сайловини ўтказиш бўйича сай- лов округлари халқ депутатлари вило- ятлар ва Тошкент шаҳар Кенгашлари- нинг тақдимномасига биноан тузили- ши алоҳида белгилаб қўйилди.

Мавжуд амалиётни ҳисобга олиб, Кодексининг 10-моддасида Қонунчилик палатаси, маҳаллий Кенгашлар депу- татлари сайлови бир вақтда ўтказил- ган тақдирда, Қонунчилик палатаси депутатлари сайловини ўтказиш бўйи- ча округ сайлов комиссиялари томо- нидан ягона сайлов участкалари тузи- лиши белгилаб қўйилди.

Агар авваллари вилоят, туман, ша- ҳар сайлов комиссияларининг раисла- ри тегишли халқ депутатлари Кенга- ши томонидан белгиланиши мазмуни- даги қоида мустаҳкамланган бўлса, эндиликда комиссияларнинг мустақил- лигини ошириш мақсадида раис ушбу комиссия аъзолари орасидан сайлов комиссияси мажлисида тегишли маҳ- аллий Кенгашнинг тақдимномасига биноан сайлашни белгилаб қўйилди.

Кодексда Марказий сайлов комис- сияси фаолиятининг доимийлиги ва профессионаллиги, мустақиллигини кучайтириш мақсадида Марказий сай- лов комиссиясида доимий асосда иш- ловчи комиссия аъзоларининг сони кўпи билан етти кишидан иборат бўли- ши, доимий асосда ишловчи аъзолар илмий ва педагогик фаолиятдан таш- қари ҳақ тўланадиган бошқа турдаги фаолият билан шуғулланиши мумкин эмаслиги, аъзоларга Қонунчилик пала- таси депутатларига, Сенат аъзолари- га нисбатан қўлланиладиган дахлсиз- лик тўғрисидаги қоидалар татбиқ эти- лиши мустаҳкамлаб қўйилди.

Кодексда шунингдек овоз бериш сайлов куни соат 8:00 дан 20:00 гача ўтказилиши белгилаб қўйилди. Аввал- ги қонунларда бу соат 6:00 дан бош- ланиши белгилаб қўйилган бўлиб, сай- лов комиссияси аъзоларига ҳам бир қатор нуқулалликлар келтириб чиқа- рарди. Шунингдек, сайлов декабрда бўлишини ҳисобга оладиган бўлсак, бу вақтда хали кун чиқмаган, қоронги вақт бўлади.

Кодексда участка сайлов комиссия- сининг баённомасида акс эттирилган, овозларни санаб чиқиш чоғида ному- вофиқликлар аниқланган тақдирда, округ сайлов комиссияси ўз мажлиси- да участка комиссиясига ушбу ному- вофиқликларни бартафр этишни так- лиф қилишга ҳақли, деган норма ки- ритилди. Аввалги қонунда бундай қоида мавжуд эмас эди.

Тўртинчи муҳим жиҳат бу Кодексда фуқаролик жамияти институтларига берилган имкониятлар, жамоатчилик назорати ва иштироки билан боғлиқ. Авваллари маҳалладан кузатувчилар фақат халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгашлари сайловидигана иштирок этиши назарда тутилган эди. Эндиликда фуқароларнинг ўзини ўзи

дан тайинланади, деб белгилаб қўйиш билан чекланган бўлса, эндиликда Ко- дексининг 23-моддасига асосан участ- ка сайлов комиссияси аъзоларига ном- зодлар фуқароларнинг ўзини ўзи бо- шқариш органлари, жамоат бирлашма- лари, қорхоналар, муассасалар ва таш- килотлар томонидан таклиф этилиши мустаҳкамлаб қўйилди.

Кодексда сайловчи турган жойида овоз бериш вақтида ҳам кузатувчилар ва оммавий ахборот воситалари вакил- лари ҳозир бўлиши мумкинлиги қайд этилди. Бу ҳам жамоатчилик назора- ти, очиқлик ва ошқораликни таъмин- лашга хизмат қилади.

Бешинчи муҳим жиҳат Кодексда юқори палата — Сенатни шаклланти- риш тартиби батафсил тартибга со- линганидир. Аввалги қонунда давлат ҳокимияти вакиллик органларининг қўшма мажлисини қақриши, Сенат аъзоларига номзодлар қўрсатиш, шунингдек овоз беришни ўтказиш қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда амалга оширилиши, Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорги Кенгеси, вило- ятлар, туманлар ва шаҳарлар давлат ҳокимияти вакиллик органлари депу- татларининг тегишли қўшма мажлис- ларида Сенат аъзоларини сайлаш тар- тиби тўғрисидаги низоми Марказий сайлов комиссияси томонидан ишлаб чиқилиши ва тасдиқлиниши билан че- гараланган эди. Кодексда Сенатни шакллантиришга оид тўғридан-тўғри амал қилувчи 13 та модда бағишланиб, бу муносабатлар бевосита қонун бил- лан тартибга солиниши таъминланди.

Олтинчи муҳим жиҳат Кодексда сай- лов жараёнини янада такомиллашти- ришнинг энг муҳим йўналишларидан бири замонавий ахборот-коммуника- ция технологияларини кенг жорий этиш асослари қонунан мустаҳкамла- нганлигида намён бўлади. Кодексда Сайлов жараёнини бошқаришнинг ах- борот тизимини жорий этиш ҳамда Ўзбекистон Республикаси сайловчила- рининг ягона электрон рўйхатидан фойдаланишга оид қоидалар белги- ланди. Сайловчилар рўйхатлари Сай- ловчиларнинг ягона электрон рўйхати- ни шакллантириш бўйича ахборот ти- зими маълумотлари асосида тузилади.

Сайловчиларнинг ягона электрон рўйхат вақолатли давлат органлари томонидан тақдим этиладиган ахборот негизида шакллантирилади ва янгиллаб турилади, сайлов кампанияси даври- да эса тегишли участка сайлов комис- сиялари томонидан аниқлаштирилади.

Ҳар бир участка сайлов комиссия- си тузилганидан кейин у қун ичида Сайловчиларнинг ягона электрон рўйхатда тақсимланган мазкур участ- ка сайловчиларининг дастлабки рўйха- тини олади.

Сайлов комиссиялари аҳолини уйма-уй айлаиб чиқиш натижалари бўйича сайловчининг "Сайловчилар- нинг ягона электрон рўйхати"даги фами- лияси, исми, отасининг исми, тутил- ган санаси ва яшаш жойи манзилига оид тузатишлар қилиб, сайловчилар рўйхатларига ўзгартишлар киритиши мумкин. Сайлов куни сайлов участка- ларида Сайловчиларнинг ягона элект- рон рўйхатидан олинган сайловчилар рўйхатларидан фойдаланилади.

«Ўзэлтехсаноат» уюшмаси Туркиянинг «Endustriyel Elektronik» компанияси билан Хоразм вилоятида қуёш панеллари ишлаб чиқариш лойиҳасини муҳокама қилди.

18-ИЮЛ 2019-Ҳ.
 ҲУҚУҚ № 29
 (1174)

7

FAOLIYATIDAN

Табиятдаги барча неъматлар инсон эҳтиёжи учун хизмат қилади. Бу ҳақиқат бўлгани ҳолда, масаланинг яна бир томони ҳам бор. Яъни бу неъматларни туганмас-битмас, деб ўйлаш нотўғри. Табиатдаги ҳар бир неъмат — ўлчовли, уларнинг қадрини билиб, тўғри ва самарали фойдаланиш орқалигина озини кўпайтириш, кўпига барака киритиш мумкин.

Овчилик ким учундир иш, ризқ топиш, қорин тўйдиришга хизмат қилса, кимларгадир бўш вақтни мазмунли ўтказиш, табиат кўйида дам олишнинг бир тури ҳисобланади.

Овчиликнинг энг романтик тури — балиқ тутиш ҳисобланади. Қўлингизда қармоқ,

унинг хўрак илинган илмоғи сув тубида. Сув юзасида енгилгина қимирлаб турган пўкакка термулганча ўтирасиз. Бирдан сув тубидаги хўракка балиқ ёпишиб, қармоқни қимирлатади. Бу эса қармоққа ўлжа илинганидан дарак беради. Дарҳол галтакни ўрай бошлайсиз, сув юзиде ялтираганича, биланглаб балиқ кўринади.

Бу сатрларни ўқиган ҳар бир ов ишқибозининг ғайрати жўшиб, келаётган дам олиш

Икковлон дарёда 10 км. сузиб, балиқларга қирон келтирди.

куни балиқ овига отланиш иш-тиёқда юраги ҳалқириб кетгани аниқ. Аммо бироз шошилманг, мақоланинг давоми синчиклаб ўқинг.

Гап шундаки, бизга мана шундай завқ улашадиган табиат неъматларидан айрим кимсалар ҳўжасизларча фойдаланиб, ҳайвонот дунёсига катта зарар етказмоқда. Жонибек

Ўлмасов ҳамда Иқбол Эркиновлар (исм-фамилиялар ўзгартирилган) ҳам мана шундай табиатга ваҳшийларча муносабатда бўладиган шахслардан экан.

Улар Ангрен дарёсидан балиқ овлашга келишиб олишди. Икковлон шу мақсадда жорий йилнинг март ойида дарёнинг Охангарон тумани Қайирма қишлоғидан оқиб ўтувчи қисмига келишди. Бу кимсалар юқорида таъкидланганидек, оддий қармоқда эмас, таъкидланган ов қуроли ҳисобланган электр қармоқдан фойдаланишди. Улар ўзлари билан олиб келган резина қайиққа аккумулятор ва бошқа керакли ашёларни ортиб, дарёга тушадилар. Электр қармоқни ишлатиб, дарёга ташлайдилар. Ток уришидан нобуд бўлиб, сув юзасига чиқаётган йирик баликлари тўр ёрдамида ушлаб, қайиққа ташлайдилар, майда чавақлар эса оқиб кетаверади.

Бу кимсалар шу тариқа дарё бўйлаб 10 километрча сузиб, ов қилишди. Бир неча қоп балиқ овлашгач, уларни автомашинага юклаб, ортага қайтишди. Аммо узоққа бора

олишмайди. Улар Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитасининг Тошкент ва Сирдарё вилоятлари ҳудудий инспекцияси ходимлари томонидан қўлга олинади.

Маълум бўлишича, Ж.Ўлмасов ва И.Эркинов Ўзбекистон Республикаси Қизил китобиغا киритилган "Қорабалиқ" номи номб балиқ туридан 1 500 данасини овлаб, табиатга 155 миллион сўмдан ортиқ зарар келтиришган.

Бу кимсаларга нисбатан жиноят ишлари бўйича Охангарон

Отабек РЎЗИЕВ,
Департаментнинг Охангарон туман бўлими бошлиғи

туман суди томонидан ҳукм қўйилди. Унга қўра, Ж.Ўлмасов ва И.Эркиновга уч йил муддатга озодликдан маҳрум қилиш жазоси тайинланди.

Шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, таъкидланган муддатда ов қилиниши қонун ҳужжатларида озодликдан маҳрум қилишга жазобарликка сабаб бўлиши мумкин.

Элбек АХМЕДОВ,
Департаментнинг Шахрисабз туман бўлими бошлиғи

аниқланди. Тадбир давомида ундан 32 литр истеъмолга яроқсиз ёғ, 60 килограмм чигит, 148 килограмм кунжа ва бошқа жами 4 миллион 747 минг сўмлик товар-моддий бойликлар ҳужжатлаштириб олинди.

Ҳар икки ҳолатда ҳужжатлаштириб олинган махсулотлар давлат санитария-эпидемиология назорати маркази лаборатория текширувдан ўтказилганда, улар истеъмол учун

қов яшаб турган уйининг ёрдамчи хонасига қўлбола жувоз ускунаси ўрнатиб, чигитдан ёғ ишлаб чиқариш фаолияти билан шўғулланиб келганлиги аниқланди. Тадбир жараёнида чигитдан олинган сифатсиз ёғ, кунжа ва бошқа жами 5 миллион 826 минг сўмлик товар-моддий бойликлар ашёвий далил сифатида олиб қўйилди.

Шунингдек, Департаментнинг Шахрисабз тумани ва Шахрисабз шаҳар бўлимлари ходимлари ҳамкорлигида жорий йилнинг 25 апрель кунини ўтказилган тезкор тадбирда

Икки ёғфурушдан 10 млн. сўмликдан ортиқ товар-моддий бойликлар олиб қўйилди.

шаҳардаги "Қозигузар" маҳалла фуқаролар йиғинида яшовчи фуқаро Дониёр Бобоев уйининг ёрдамчи хонасига яширин цех ташкил этиб, қўлбола усулда ясалган жувоз ускунасида чигит ва зигир донини араштириб, қонунга хилоф равишда ўсимлик ёғи ишлаб чиқариш ва сотиш билан шўғулланиб келганлиги

яроқсиз, инсон саломатлигига жиддий ҳавф солиши мумкин, деган хулоса олинди.

Мазкур ҳолатлар юзасидан айбдорларга нисбатан Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг тегишли моддаси билан жиноят иши қўзғатилиб, жазо муқаррарлиги таъминланди.

Бобир ҲАЛИМОВ,
Департаментнинг Бўхоро шаҳар бўлими катта инспектори

ларфурушлар ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идора ходимларини қўриб, афсусланишганида кеч бўлган эди.

Суд ҳукми билан ҳар иккала жиноятчи ҳам 2 йил муддатга озодликни чеклаш жазоси тайинланди.

нини сездим

— Алло, эшитаман.
— Ака, бу мен. Ҳозир "қўқ"нинг нархи қанча? Бироз доллар олмоқчи эдим, — деди мижоз.

— Қанча бор?
— 9 600 та.
— 8500 сўмдан олишим мумкин.

— Рўзим долларчи аллақачон каллада фойдани карра-карра қилиб ҳисоблаб бўлган эди. — Ўзим сизга қўнғирқоқ қиламан, — деб қўшиб қўйди.

Фурсатни бой бермай шериги Мурод Мамедовга телефон қилди.

— Бир учрашсак, ёрдаминг керак. 9600 та оладиган бор.

Мурод Мамедов этиб келганида мижоз учрашадиган жойни ҳам айтиб қўйган эди.

Бўхоро шаҳар, Пири дастғир кўчасидаги умумтаълим мактаби олдида Нодира Жуманиёзовага 9 600 АҚШ долларини 53 миллион 550 минг сўмга сотган дол-

Қўлбола ёғ — қолдиран доғ

Мамлакатимиз иқтисодий салоҳиятини мустаҳкамлашда тадбиркорлик фаолиятининг ўз ўрни, ўз мавқеи бор. Шундай бўлса-да, хуфиёна ишлаб чиқариш билан шўғулланиш орқали иқтисодиётимизга ва одамлар соғлиғига зарар етказётган сохта тадбиркорлар ҳали-ҳануз учраб турибди.

Шахрисабз тумани "Ўртақўрғон" маҳалла фуқаролар йиғинида яшовчи Мардон Ўроқов (исм-фамилиялар ўзгартирилган) ана шундайлардан бўлиб чиқди. Яқка тадбиркор Собир Хусановнинг тадбиркорлик ҳимоясига оид мурожаатига асосан, Иқтисодий жиноятларга қарши курашиш Департаментининг Шахрисабз тумани ва Шахрисабз шаҳар бўлими ҳамда вилоят ички ишлар бошқармаси ходимлари томонидан ўтказилган тезкор тадбирда М.Ўро-

Мактаб олдидаги савдо

Таъкидланган нарсаларга ўқиб айрим инсонларнинг қон-қонига сингиб кетган бўлади. Шунинг учун ҳам жиноятчи учун бир неча бор жазоланган бўлишига қарамай такрор ва такрор жиноят қўчасига бош суқиб кўради. Рўзим Фолибов (исм-фамилиялар ўзгартирилган) ҳам муқаддам бир эмас, икки марта судланган.

У жиноий шериги Мурод Мамедов билан тил бириктириб фаолият олиб боради. Валюта қимматликларини ноқонуний тарзда сотиш билан шўғулланадиган "ҳамкасб"лари қатори уларнинг ҳам "доллар бозор"да ўз ўринлари бор. Албатта, шунга яраша сунъий тарзда "қора бозор"нинг илдизига сув қўйиб турувчи мижозлари ҳам йўқ эмас. Қўл телефони жиринглаб қолган Рўзим Фолибов нақд мижоз пайдо бўлга-

Пластикдаги пул қани, отахон?

Равшан РАҲМОНОВ,
Департаментнинг Хива туман бўлими бошлиғи

Бу борада "Обод қишлоқ" ва "Обод маҳалла" Давлат дастурлари доирасида қишлоқларда қурилиш ва ободонлаштириш ишлари амалга оширилмоқда. Минг афсуски, ушбу долзарб вазифалар ижроси орқали айрим фуқароларимиз моддий манфаат орттиришга ҳам уринишмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ҳузуридаги Иқтисодий жиноятларга қарши курашиш департаментининг Хива туман бўлими томонидан ана шундай жиноий ҳаракатларнинг бирга чек қўйилди.

Отахон 9 нафар ишчининг 900 минг сўм пулини ўзлаштириб олди...

Хива туманида яшовчи собиқ маҳалла раиси Собир Хайитов (исм-фамилиялар ўзгартирилган) "Обод маҳалла" Давлат дастурига киритилган маҳалла ҳудудида ободонлаштириш ишларини бажариш юзасидан ёлланган ишчиларнинг иш ҳақларини тамағирлик йўли билан ўзлаштиришни режа қилди. У турли баҳоналар орқали маҳалла ҳудудида ишлаётган 9 нафар ишчининг пластик қарточкаларини олди ва улардан 100 минг сўмдан ечиб олиб, ўзининг шахсий ҳаракатларига ишлатиб юборди.

Ушбу ноқонуний хатти-ҳаракат юзасидан ишчилардан Омина Алимова Департаментнинг Хива туман бўлимига ариза билан мурожаат қилди. Аризага асосан ўтказилган тезкор тадбирда собиқ маҳалла раиси Собир Хайитов 9 нафар ишчининг пластик қарточкаларини таниши Холлада Озодова орқали қайтариб берган вақтида ашёвий далиллар билан ушланди.

Еши 60 дан ошган отахоннинг тамағирлик ва фирибгарлик ҳаракатлари узоққа қўзилмади. Ҳозирда мазкур ҳолат юзасидан ҳуқуқий таъсир чоралари қўрилмоқда.

**Бундан бир неча йил
илгари содир этилган
жиноят нафақат воқеа
иштирокчиларини
таниган кўни-кўшни ва
яқинларини, балки бу
мудҳиш воқеани
эшитган ҳар қандай
кишини
афсуслантирди.**

2016 йил 27 март. Республикадаги олис туманларидан бирининг ички ишлар бўлими навбатчи қисмига номаълум шахсининг қўлга қўйилган мурдаси топилганлиги ҳақида хабар келиб тушди. Воқеа жойи кўздан кечирилган экан, қийнаб ўлдирилган номаълум шахс туман ҳудудида истиқомат қилган, 1968 йилда туғилган Собирбек Бўриев (исм-фамилиялар ўзгартирилган) эканлиги маълум бўлди.

Собирбек аслида кимлигини, қайси манзилда яшашини, касби-корини аниқлаш ҳуқуқ-тартибот идоралари ходимларида деярли қийинчилик туғдирмади. Гап шундаки, марҳум ички ишлар бўлими ходимларига бундан сал аввалроқ, яъни 2015 йилнинг ноябрь ойида юз берган бир воқеа тўғрисида жуда яхши таниш бўлиб қолганди.

С.Бўриев икки хонали уйда ёлғиз яшарди. У оиласида юзага келган келишмовчиликлар тўғрисида турмуш ўртоғи билан ажрашган, бошқа оила қурмаган. Ҳеч қаерда ишламасди. На иши, на тайинли бир касб-кори бўлмаган. У тенгилар аллақачон ўғил уйлантираётган, қизларини турмушга бераётганди. Мақсадсиз ҳаёт тарзига ўрганган С.Бўриев эса бундай бахтдан ўзини ўзи бенасиб қилиб қўйганди.

Шундай кунларнинг бирида у қимданлир туман ҳудудида истиқомат қилувчи фуқаро Зулфия Хожаниязованинг қўл телефони рақамини олади ва унга кўнгирик қилиб, танишиш мақсадини билдиради. Табиийки, нотаниш йигитнинг куттилмаган таклифи Зулфия томонидан шу пайтнинг ўзидаёқ рад этилади. Лекин С.Бўриев З.Хожаниязовага такрор ва такрор кўнгирик қилиб, ўзини 1990 йилда туғилганлиги, ҳар кўни уни кузатиб юрганлиги, ҳаттоки, уни бир қўришдаёқ ёқтириб қолганлиги ҳақидаги ёлғонларига ишониришга уринади. Албатта, ёши бир жойга бориб қолган С.Бўриев кизини ўз қармоғига илтириши осон кечмаслиги аниқ эди. Шунинг учун ҳам у Зулфиянинг

**Миришкор туманидаги
қишлоқлардан бирида яшовчи
Гуланом Расулова
(исм-фамилияси
ўзгартирилган) мактабни
битирган, бир неча марта
уриниб кўрди-ю, лекин унга
олий ўқув юртига кириб ўқиш
насиб этмади. Далада ёки
бошқа ишда ишлашга эса
бўйни ёр бермади.**

1988 йилнинг сентябрь ойида таниш Холмаҳамд Зоиров (у 2007 йилнинг 18 июнида вафот этган) билан ўзаро жиноий тил бириктириб, дастлабки тергов ҳаракатлари давомидида аниқлашнинг имкони бўлмаган йўللар билан Низомиёв номидаги Тошкент Давлат муаллимлар олийгоҳининг бошланғич таълим методикаси факультети

ЭЛЛИК ЯШАР БЎЙДОҚ ЎЗ ЁЛҒОННИНГ ҚУРБОНИ БЎЛДИ

Раҳман САНКИБАЕВ,
Қорақалпоғистон Республикаси
прокуратураси бўлим
катта прокурори

соддалигидан фойдаланган ҳолда бошқа қатор ёлғонларини ўйлаб топиб, охири қизини, аввал гаплашишга, сўнг эса ўзи билан учрашувга чиқишга кўндирди.

Хуллас, йигитнинг гаплари-га ишонган қиз учрашувга чиқади. Аммо атроф қоронғи, устига-устак С.Бўриев кепкасини юзига тушириб қийиб олганлиги боис, аслида салкам эллик ёшар йигитни аниқ кўра олмади. С.Бўриевнинг ҳийласини қарангки, у Зулфия билан бўлган илк учрашувда бу менинг расмим деб бошқа бир ёш йигитнинг расмининг унга бериб кетади.

Ҳа, ёш йигитнинг ролини қойилмақом ижро этаётган С.Бўриевнинг нияти сезиб турганингиздек, қора эди. У ўзини шундай қора ниятини амалга ошириш мақсадида Зулфияни яна учрашувга чақиради. Кун ботиб, қоронғи тушганидан сўнг қизнинг уйига яқин атрофда туриб, телефон орқали уни чақириб олади. Қиз ёнига келиши билан эса унинг белидан қучмоқчи бўлади. Табиийки, унга қаршилик кўрсатилади. Ана шу пайт С.Бўриев Зулфиянинг биқинига пичоқ тираб, уни олиб қочмоқчилигини, агар овоз чикарса, қўшинлар олдида шарманда қилишини айтади ва уни йўловчи машинада

ўзи яшаб турган уйга олиб боради.

Хуллас, шу кўни С.Бўриев Зулфиянинг кўрсатган қаршичилигига қарамасдан унинг ному-сини оёқости қилади. Эртасига эса шовқин кўтарилмаслиги учун қизнинг ақинларига уяли телефон рақамларига яширган ҳолда кўнгирик қилиб, Мен қизингизни ўз розилиги билан олиб кетдим, бугун-эрта уйдагиларни олдингизга юбараман, деб, тинчлантириб қўяди.

Аммо, бир маротаба қилинган кўнгирикдан кейин бошқа хабар бўлмаган, З.Хожаниязованинг ота-онаси ички ишлар бўлимига мурожаат қилиб, қизини топишда ёрдам сўрайди...

Албатта, туман ички ишлар бўлимига олиб келинган С.Бўриев ва З.Хожаниязова-лар сўроқ қилина экан, бўлиб ўтган воқеалар негадир, умуман бошқача тус олади. Яъни З.Хожаниязова ички ишлар бўлими ходимларига берган тушунтириш хатида фуқаро С.Бўриевнинг уйига ўз

розилиги билан борганлигини, ҳеч ким уни бунга мажбур қилмаганлигини, ўзининг уйдан ота-онасининг рухсатисиз кетиб қолишида Собирбекнинг айби йўқлигини билдиради.

Зулфиянинг ушбу кўрсатмасидан сўнг С.Бўриевга нисбатан Ўзбекистон Республикаси Жиноят процессуал кодексининг тегишли моддаларига асосан жиноят иши қўзғатиш рад этилади.

Гарчи, қиз ўзини ҳеч ким мажбур қилмаганлиги ҳақида берган кўрсатмалари асосида жиноят иши қўзғатилмаган бўлса ҳам Зулфиянинг ота-онаси ушбу воқеалар тағида нимадир яширинганини сезарди. Шу боисдан ҳам фарзанди, қолаверса, оиласи шаъни билан боғлиқ ушбу воқеанинг тағига етиш мақсадида уйга қайтганидан сўнг қизини қанча сўроққа тутмасин, у рози бўлиб ўзим борганман деган жавобдан нари ўтмайди.

Табиийки, кутилмаганда содир бўлган ушбу сирли воқеа ота-онага қаттиқ таъсир қилади. Айниқса, Зулфиянинг отаси О.Хожаниязов ўзини кўярга жой топа олмай, қандай йўл билан бўлмасин, бу воқеанинг тағига етиши, шу билан бирга, С.Бўриевдан ўч олишни мақсад қилади. Минг афсуски, номушга чидамаган ота бу ишнинг жиноят эканлигини ҳаёлига ҳам келтирмасди.

О.Хожаниязов шу куннинг ўзидаёқ шахсий автомашинаси юкхонасига ҳамаси икки метрлик арқон ва бир дона пичоқ солиб қўяди. Туман кўчалари бўйлаб қирақалик қилар экан, унинг фикру ҳаёлини фақат бир нарсаси, яъни қизининг номига иснод келтирган Собирбекдан ўч олиш нияти банд қилганди.

2016 йил 24 март. О.Хожаниязов излаган одамани туман кўчаларининг биридан топди. С.Бўриев бошқарувидаги автомашина рулини бораётган йўлак томон бурди. Атрофга қаради, ҳеч ким йўқ. Машинадан тушиб, дарҳол унинг ёнига борди. Вужудини кемирётган нафрат зарбага қўшилиб, бир уришда Собирбекни ерга йиқитди. Кўз очиб юмгунча С.Бўриев ўзини оёқ-қўлларига боғланган ҳолда машинанинг орқа ўриндиғида кўрди.

О.Хожаниязов қизини йўлдан уриб, у орқали оиласининг устидан кулган С.Бўриевга ўзича ҳукм чиқарганди. Шунинг учун ҳам машинасини одамсиз жойларда бир неча маротаба тўхтатиб, ўзини химоя қилиш имкониятига эга бўлмаган Собирбекнинг дуч келган жойларига уриб-тепиб, унга азоб беришни давом эттирди.

Тирик ўлжага айланган С.Бўриев ҳолдан тойганидан кейингина О.Хожаниязов Бериш туманида истиқомат қилувчи божаси С.Махсудовга кўнгирик қилиб, қизини алдаб кетган кишини машинасида олиб келаётганлигини айтиди ва айтилган манзилда қўлиб туришини илтимос қилди.

С.Махсудов саноқсиз берилган зарбалардан ўлар ҳолатга келиб қолган С.Бўриевнинг аҳолини кўриб, О.Хожаниязовнинг бу иши яхшилик билан тугамаслигини уқтирган бўлди. Лекин ғазаб отига минган ота унинг бу гапларига парво қилмасдан Собирбекни ўлдириш учун божасидан хилватроқ жой топиб беришни сўради.

Шундай қилиб, ярим тунда О.Хожаниязов бошқарувидаги Спарк автомашинаси С.Махсудовнинг кўрсатмаси бўйича туман ҳудудидаги зиёратгоҳнинг шимоли-шарқий томонида ўн километрлар ҳамаси юриб, қимсасиз қумликка келиб тўхтади. Юкхонадан қўл ва оёқлари боғланган С.Бўриев туширилиб, қийноқ ҳаракатлари яна давом эттирилди. Шундан кейин у С.Бўриевни табиий қучурликка тегиб тушириб, ёнида олиб келган белкуррак ёрдамида қўлиб ташлади.

Одам ўлдиришдек ўта оғир жиноятни содир қилган шахслар мурда топилгандан икки кун ўтиб қўлга олинди. Уларга нисбатан жиноят иши қўзғатилди.

Иш судда кўрилар экан, судланувчиларнинг жинояти уларнинг ўз қилишларига тўла иқдор бўлиб берган кўрсатмалари ҳамда ишга тегишли бошқа далиллар билан тасдиқланди. Шундай қилиб, судланувчилар Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг тегишли моддалари билан айбдор деб топилиб, узоқ муддатда озодликдан маҳрум қилиш жозосига ҳукм этилди.

Мақолаизмининг бошида айтиб ўтилган, З.Хожаниязованинг алданганлиги, сўнгра номуслининг оёқости бўлганлиги, ички ишлар бўлимига олиб келингандан сўнг берган тушунтириш хатини С.Бўриевнинг қистови билан ёзганлиги, ҳуллас, барча-барчаси марҳумнинг вафотидан кейингина маълум бўлди. Лекин энди С.Бўриевни содир қилган ушбу жиноятлари учун қонуний жазога тортишнинг илоҳи йўқ, Чунки гувоҳи бўлиб ўтирганингиздек, унинг ўзи жиноят қурбонига айланди.

Шундай қилиб, бир қизнинг қўрқувга тушиб яширган жинояти орадан вақт ўтиб, яна бир ўта оғир жиноятнинг келиб чиқишига сабаб бўлди.

бўйича 2-босқичда ўқийди, деган маълумотномани қўлга киритиб, уни тумандаги 8-мактаб маъмуриятига топширади. 1997 йил июль ойида юқорида қайд этилган олийгоҳнинг сохта дипломини қўлга киритади.

Б.Авазов қалбаки дипломдан фойдаланиб, 1999 йилнинг сентябрь ойидан 2006 йилга қадар мазкур мактабда жисмоний тарбия фани ўқитувчиси, 2013 йилнинг август ойидан 2018 йилнинг 31 августига қадар эса тумандаги 9-мактабда ушбу вазифада ишлаб келган.

2019 йил 4 февраль кўни Миришкор тумани "Янги Жейнов" маҳалла фуқаролар йиғини биносида жиноят судининг сайёр суд мажлиси бўлиб ўтди. Унда Г.Расулова ва Б.Авазовнинг жиноят иши кўриб чиқилди.

Суд томонидан Г.Расуловага тегишли жазо тайинланди.

СОХТА ДИПЛОМ СОҲИБЛАРИ

тети 1-босқич талабаси, деган маълумотномани қўлга киритади. Ишга кириш учун уни тумандаги 8-ўрта мактаб раҳбариятига топширади.

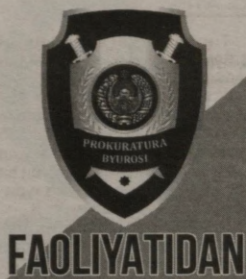
Г.Расулова 1993 йилнинг июнь ойида ўзининг жиноий ҳаракатларини давом эттириб, юқорида қайд этилган таниши орқали Низомиёв номидаги Тошкент Давлат муаллимлар олийгоҳини бошланғич таълим методикаси ихтисоси бўйича таъомлагани ва унга бошланғич синф ўқитувчиси квалификацияси беришга тўғрисидаги дипломни қўлга киритади. Мазкур диплом

Хусниддин БОЗОРОВ,
Қашқадарё вилоят прокуратураси
бўлим прокурори

билан у 1993 йилнинг июль ойидан 2018 йилнинг 31 майга қадар Миришкор туманидаги 8-умумтаълим мактабда бошланғич синф ўқитувчиси вазифасида ишлаб келган.

Шунингдек, Баҳодир Авазов ҳам Х.Зойировнинг кўмағида юқорида қайд этилган олий ўқув юртида ҳарбий таълим ва жисмоний тарбия ихтисослиги

Тўрт нафар депутат автомобиль ойналарини парда билан тўсишга рухсат бериш бўйича амалдаги «йўл ҳаракати қондалари»нинг тегишли бандига ўзгартиш киритиш учун таклиф киритди.

Бюронинг Янгиариқ туман бўлими томонидан суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатлари ижросини таъминлаш ҳамда етказиб берилган энергия ресурслари ва ичимлик суви тўловларини ундириш борасида тизимли ишлар олиб боришмоқда.

Жорий йилнинг ўтган даврида туман ҳудудида истеъмолчиларга жами 17 миллиард 291,8 миллион сўмлик электр ва сув ресурслари етказиб берилган. Бюро томонидан мазкур йўналишдаги Президент фармони ижросини

Ўзбошимчалик оқибати

Ўзбекистон Республикаси Президенти-нинг "Электр энергияси ва табиий газ етказиб бериш ҳамда истеъмол қилиш соҳасида тўлов интизомини янада мустаҳкамлаш, шунингдек ижро иши юриштишни тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармони ижросини таъминлаш мақсадида электр, газ узатиш ва газ тақсимлаш тармоқларига ноқонуний улаиш, талон-тарож қилиш ҳолатларини аниқлаш, бартараф этиш ва ол-

Таъминотчи корхоналарга 56 млн. сўмдан ортиқ зарар етказилган.

дини олиш, энергия ресурслари учун тўловларнинг ўз вақтида ва тўлиқ ундирилишини, истеъмолчилар қарздорлигининг камайтирилишини таъминлаш, энергия ресурслари истеъмолчиларнинг масъулияти ҳамда ҳуқуқий маданиятини ошириш чораларини қўриш ва бошқа бир қатор ишлар Бюро органларининг асосий вазифалари этиб белгиланган.

Навбахор туманида олиб борилган кенг қамровли тушунтириш-тарғибот тадбирларига қарамасдан, айрим аҳоли-истеъмолчилар томонидан электр энергияси ва табиий газ

Ижро ҳаракатлари самараси

таъминлаш борасида олиб борилаётган чора-тадбирлар натижасида истеъмолчилардан 18 миллиард 316,9 миллион сўм пул маблағлари ундирилиб, етказиб берилган товар қийматига нисбатан 1 миллиард 25,1 миллион сўмдан ортиқ пул маблағлари ундирилишига эришилди. Бу ўз навбатида, Бюро ташкил қилинганга қадар йиғилиб қолган дебиторлик қарзларнинг кескин камайиши таъминланмоқда.

Олиб борилаётган тарғибот тадбирлари, соҳага доир ҳужжатлар, талаблар билан кенг жамоатчиликнинг, жисмоний ва юридик шахсларнинг чуқур таништирилаётганлиги натижасида эса истеъмол маданияти ошмоқда, жамоатчилик ўз зиммасидаги масъулияти ҳам чуқур ҳис қилмоқда.

Шу билан бирга, бўлимимиз томонидан "Суд қарорлари ижроси билан қўли" таъминоти таянган ҳолда, ушбу йўналишда ҳам тизимли ишлар олиб боришмоқда. Жумладан, жорий йилнинг ўтган даври давомида бўлимимиз томонидан жами 11 миллиард 333 миллион сўмлик 3 100 та ижро ҳуж-

Бунёдбек АЛЛАБЕРГАНОВ,
МИБ Янгиариқ туман бўлими бошлиғи

Ўтган йилга нисбатан 4 млрд. сўм қўп маблағ ундирилган.

4 миллиард 21 миллион сўм қўп ундирилганини қўришимиз мумкин. Биргина жиноят ишлари бўйича Янгиариқ туман судининг ижро ҳужжатларига асосан, жиноят натижасида етказилган 64 миллион 225 минг сўм зарарнинг ундирилиши таъминланди. Ушбу зарар қарздор М.Сапаев томонидан "Асакабанк" Хоразм филиалига нисбатан етказилган бўлиб, мажбурий тарзда ундирилди ва суд қарори ижроси тўлиқ таъминланди.

Комил ПИРМАТОВ,
МИБ Навбахор туман бўлими суриштирувчиси

истеъмоли соҳасида ҳамон ҳуқуқбузарликлар содир этиб келинмоқда. Хусусан, Бюронинг Навбахор туман бўлими томонидан жорий йилнинг ўтган 5 ойи давомида электр энергияси ва табиий газдан фойдаланиш қоидаларини бузиш билан боғлиқ жами 49 та (электр энергиясидан 44 та ва табиий газдан 5 та) ҳуқуқбузарлик аниқланди. Натижада таъминотчи корхоналарга жами 56 миллион 705 минг сўмлик зарар етказилгани аниқланиб, олиб борилган суриштирув давомида 43 миллион 873 минг сўмлик зарарнинг ундирилиши таъминланди.

Бюронинг туман бўлими томонидан ўтказилган мониторинг тадбирлари давомида "Пахтакор" МФЙда яшовчи Б.Туробов (исм-фамилияси ўзгаририлган) яшаш ҳовлисида умумий фойдаланишдаги электр тармоғига ноқонуний равишда ўзбошимчалик билан улаиш, туман электр тармоқлари корхонасига 1 миллион 242 минг сўмлик зарар етказгани аниқланиб, ундан зарар тўлиқ ундирилди. Мазкур ҳолат бўйича фуқаро Б.Туробовга нисбатан Ўзбекистон Республикаси МЖТКнинг 101-моддаси билан энг кам иш ҳақининг 5 баравари миқдорида жарима жазоси қўлланилди.

Мирзиё АбдулқОДЖОНОВ,
МИБ Мирзаобод туман бўлими бошлиғи ўринбосари

ева фойдасига вояга етмаган фарзанди моддий таъминоти учун алимент ундириш тўғрисидаги ҳужжати ихрога қаратилди. Ота эса алимент тўлашмасдан келгани боис қарздорлиги 16 миллион 636 минг сўмини ташкил этган.

Мирзаобод туман маъмурий судининг "Боғистон" маҳалла фуқаролар йиғини биносига бўлиб ўтган сайёр суд мажлисида "қочок" отага нисбатан суд қарори ўқилди. Ш.Гаипназаровга Ўзбекистон Республикаси МЖТКнинг тегишли моддасига асосан 15 сутка маъмурий қамоқ жазоси тайинланди.

Қидирувдаги ота «Юлдуз»да экан

Бюронинг Мирзаобод туман бўлими томонидан қидирув эълон қилинган Ш.Гаипназаров вояга етмаган фарзанди таъминоти учун алимент тўлашдан бўйин товлаб яшириниб юрганди. Кап-катта одамнинг қаерга "йўқолгани"дан яқинлари "беҳабар".

Қидирув эълон қилинганидан сўнг нихоят, "йўқолиб қолган" ота топилди. Шерзод узокқа эмас, қўшни Гулистон туманидаги "Юлдуз" маҳалласига қочиб кетган экан, МИБ-

нинг қидирув шўъбаси инспекторлари уни ўша ердан топишди.

Фуқаролик ишлари бўйича Гулистон туманлараро судининг қарздор Ш.Гаипназаровдан ундирувчи А.Каримберди-

Жойларда тушунтириш-тарғибот ишлари олиб борилишига қарамасдан истеъмолчилар орасида ҳамон ҳуқуқбузарлик ҳолатлари учраб турибди.

Такрор содир этилган ҳуқуқбузарлик

Жумладан, 2018 йилнинг июль ойида Бюронинг Шеробод туман бўлими томонидан "Шеробод" маҳалласида истиқомат қилувчи фуқаро С.Ж.нинг яшаш хонадонини қўздан кечирилганда, электр ҳисоблагичида ўзбошимчалик билан электр энергиясидан ноқонуний равишда фойдаланиб келгани аниқланди. Мазкур ҳолат юзасидан ушбу фуқаро Ўзбекистон Республикаси МЖТКнинг 101-моддаси билан жавобгарликка тортилиб, унга нисбатан энг кам ойлик иш ҳақининг 5 баравари миқдорида маъмурий жарима жазоси тайинланди ҳамда таъминотчи корхонага етказилган зарар ва жарима тўлиқ ундириб олинди.

Ўрганган кўнгил ўртанса қўймас деганларидек, С.Ж. тушунтириш-тарғибот ишлари ва қўлланилган жарималардан тўғри хулоса чиқармай, ҳуқуқбузарлик ҳолатини такроран содир этди.

2019 йил 14 май кунини ўтказилган тезкор тадбирда фуқаро С.Ж. яшаш хонадонинида электр ҳисоблагичининг химоя қутисини олиб ташлаб, улаш схемаларини ўзгартирган ҳолда электр энергиясидан

Ўқтам РАСУЛОВ,
МИБ Шеробод туман бўлими суриштирувчиси

фойдаланиб келаётгани аниқланди.

Мазкур ҳолат 1 йил давомида қайта такрорлангани учун унинг ҳаракатлари жиноий жавобгарликка тортилишига сабаб бўлди.

Ўзбекистон Республикаси ЖПКнинг 84-моддаси 1-қисми 8-бандида шахснинг ўз қилимига амалда пушаймон бўлгани тўғрисида ёхуд белгиланган муддат ичида етказилган моддий зарарнинг ўрни қоплангани ва (ёки) жиноят оқибатлари бартараф этилгани муносабати билан жавобгарликдан озод қилиниши назарда тутилган бўлса, жиноят иши шахснинг розилиги билан унинг айблилиги ҳақидаги масаласини ҳал қилмай туриб тугатилиши мумкинлиги қўрсатилган.

Ушбу фуқаро ҳам қилимишдан чин қўнгилдан пушаймонлиги, белгиланган муддат ичида зарарни тўлиқ бартараф этгани сабабли Мажбурий ижро бюроси томонидан жиноят ишини қўзғатишни рад қилиш ҳақида қарор қабул қилинди.

Даромад газ

ўғирлаб топилмасин...

Шухрат ШАРИПОВ,
Бош прокуратура ҳузуридаги МИБ бўлим катта инспектори

Бутун дунёда табиий ресурслардан фойдаланиш микёси ортиб бормоқда. Бу эса уларни оқилона ва умумли ишлатиш масаласига доимий эътибор қаратишга, тегишли чораларни мунтазам равишда қўриб боришга ундамоқда.

Мажбурий ижро бюросининг Тошкент вилояти бошқармаси ҳамда Янгийўл туман бўлими ходимлари ҳамкорлигида ўтказилган тадбир натижасида Янгийўл туманида яшовчи фуқаро Т.Қучкаровнинг қилими фоти эълон қилинди. У 20,9 сотих майдондаги иссиқхонани иситиш мақсадида тармоққа ўзбошимчалик билан улаиш, табиий газдан ноқонуний фойдаланиб келган экан.

"Тошкентгаз" ҳудудий филиалининг маълумотига қўра, фуқаронинг ҳуқуқбузарлиги натижасида давлатга 49 миллион 508 минг сўм зарар етказилган.

Ҳуқуқбузарга моддий зарарни қоплаш учун 30 кун муддат берилган бўлса-да, у мазкур зарарни қопламаган. Шу сабабли Т.Қучкаровга нисбатан жиноят иши қўзғатилиб, суриштирув ҳаракатлари олиб боришмоқда.

Тадбиркор фойдасига 279 миллион

Комил РЎЗИЕВ,
МИБ Яшнобод туман бўлими бошлиғи

Мажбурий ижро бюросининг Яшнобод туман бўлими иш юритувчи Тошкент туманлараро иқтисодий судининг 2019 йил 15 апрелдаги қарздор "UTG Kerui" масъулияти чекланган жамиятдан ундирувчи "Electro energy" масъулияти чекланган жамият фойдасига жами 279 миллион 216 минг сўм қарз ундириш тўғрисидаги ижро ҳужжати мавжуд эди.

Мазкур ҳолат бўйича Бюронинг туман бўлими томонидан қарздорга ижро ҳужжати талабларини ихтиёрий равишда бажариш учун 10 кунлик муддат берилди.

Қарздор берилган имкониятдан фойдаланмади. Натижада унга нисбатан Ўзбекистон Республикаси "Суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини ижро этиш тўғрисида"ги Қонунининг тегишли моддасига асосан, 5 миллион 584 минг 333 сўм ижро йиғими ундириш тўғрисида қарор қабул қилиниб, Бюронинг Яшнобод туман бўлими томонидан мажбурий ижро ҳаракатларига киришилди.

Олиб борилган мажбурий ижро ҳаракатлари давомида қарздор "UTG Kerui" масъулияти чекланган жамиятдан қарздорлик ва ижро йиғими тўлиқ ундирилди.

QONUNCHILIKDAGI YANGILIKLAR

MUNOSABAT

ФАРЗАНДИНГИЗ КЕЛАЖАГИ СИЗГА БОҒЛИҚ

Янги «Темурбеклар мактаби» ташкил этилди

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг қарорига мувофиқ янги «Темурбеклар мактаби» ҳарбий-академик лицейлари ташкил этилди. Бу ҳақда Адлия вазирлигининг «Хуқуқий ахборот» каналида хабар берилди.

Мудофаа, Ички ишлар, Фавқулодда вазиятлар вазирликлари, Давлат хавфсизлик хизмати, Миллий гвардияси таркибиди қўйидаги принциплал янги «Темурбеклар мактаби» ҳарбий-академик лицейлари ташкил этилди:

- **Фарғона** «Темурбеклар мактаби» ҳарбий-академик лицейи (Мудофаа вазирлиги таркибиди);
- **Кибрай** «Темурбеклар мактаби» ҳарбий-академик лицейи (Давлат хавфсизлик хизмати таркибиди);
- **Нукус** «Темурбеклар мактаби» ҳарбий-академик лицейи (Ички ишлар вазирлиги таркибиди);
- **Тошкент** «Темурбеклар мактаби» ҳарбий-академик лицейи (Миллий гвардия таркибиди);
- **Шаҳрисабз** «Темурбеклар мактаби» ҳарбий-академик лицейи (Фавқулодда вазиятлар вазирлиги таркибиди).

Қарор билан шунингдек, принциплал янги «Темурбеклар мактаби» ҳарбий-академик лицейларини ташкил этиш ва уларнинг ўқув-тарбиявий жараёнини такомиллаштириш бўйича чора-тадбирлар дастури, «Темурбеклар мактаби» ҳарбий-академик лицейи тўғрисидаги низоми, ҳарбий-академик лицейининг намунавий ташкилий-шарт тўзилмаси ва ҳарбий-академик лицейларга бириктирилган олий, олий ҳарбий ва ихтисослаштирилган таълим муассасаларининг рўйхати тасдиқланди.

Президент қарорига кўра, ҳарбий-академик лицейларида ўқиш давомийлиги икки йил бўлиб, ҳар бирига йиллик қабул квотаси 100 кишини ташкил этади.

2019 йил 1 сентябрдан «Темурбеклар мактаблари»да хизмат ўтаётган ҳарбий хизматчиларга улар лавозим маошининг 50 фоизига тенг миқдорда ҳар ойлик устама тўланади.

«Темурбеклар мактаби» биттирувчилари олий ҳарбий ва ихтисослаштирилган таълим муассасаларига ўқишга киришда тест синовларида ўзлари тўплаган балларнинг 30 фоизи, республиканинг бошқа олий ўқув юртиларига ўқишга киришда эса ўзлари тўплаган балларнинг 15 фоизи миқдориди қўшимча баллар қўрилишида имтиёзга эга бўлади.

«Темурбеклар мактаби»ни имтиёзли диплом билан тугатган биттирувчилар, таркибиди «Темурбеклар мактаби» бўлган вазирлик ва идораларнинг тегишлилиги бўйича олий ҳарбий ёки ихтисослаштирилган билим юртиларига тест синовларсиз, ҳарбий-касибий саралаш тadbирларини муваффақиятли ўташ натижалари бўйича қиради.

Эслатиб ўтамиз, янги шакллантирилаётган «Темурбеклар мактаблари»га қабул ва ўқитиш 2020/2021 ўқув йилидан бошланади.

Жамиятнинг муҳим бўғини бўлган оилани ҳар томонлама муҳофаза қилиш, манфаатларини ҳуқуқий ҳимоялаш давлатимиз сиёсатининг усутвор йўналишларидан ҳисобланади. Дарҳақиқат, инсоннинг дунёқарабини белгилайдиган маънавий мезонлар аввало оилада куртак ёздаи. Боланинг эртага қандай инсон бўлиб вояга етиши, иқтидорининг шаклланиши у қандай оилада ўсиб-ўлғайишига, тарбия топишига боғлиқ.

Таъкидлаш лозим, ота-боболаримиз оилавий тарбияни гоёт долзарб ва нозик масала деб билган. Келин олиш, қиз узатишда биринчи галда бўлғуси келин ё кўевнинг қандай оилада тарбия топгани сўраб-суриштирилган. Бу тadbирлар оиланинг келажагини ўйлаб амалга оширилган.

Шундай бўлса-да, айрим ҳолларда оилаларда келишмовчиликлар ҳам учраб турибдики, бундан биринчи навбатда болалар азият чекишмоқда. Бундай низоларни келтириб чиқарадиган омилларга эътибор қаратадиган бўлсак, кўп ҳолларда ёш оилаларда келинни чиройли кийинган «хизматкор» сифатида қабул қилишди. Оила моҳиятини англаб етмаган бундай ота-оналар келин дақиқ-дашномлардан беэиб, ота уйига кетиб қолгудек бўлса, қудаларга кўрсатиб қўйиш, улардан устун эканликларини намойиш қилиш мақсадида никоҳни қонуний бекор қилмасдан туриб, ўғилларини уйлантириб қўйишди. Натижада оилани тиклаш имконияти йўқолади.

Оила бузилишига сабаблардан яна бири турмуш кураётган ёшларнинг ижтимоий-маънавий жиҳатдан эр-хотинлик рилтасини боғлашга тайёр эмаслигидир. Ушбу масалани йиғитлар оиланинг моддий таъминотида қодир бўлгандагина уйланиш лозимлигини, қизлар эса оила қуриш фақат ясан-тусандан иборат бўлмай, балки ўта мураккаб ижтимоий вазифа эканини англаб етишлари керак. Шунингдек, оиладаги эр-хотиннинг ўзаро муносабатлари, болани тарбиялашдаги тенглиги ва мажбуриятлари миллий қонунчилигимизда, шу жумладан, Оила кодексиди ҳам ўз ифодасини топган.

Дилором АЛИМУРАТОВА,
Фўқаролик ишлари бўйича
Сурхондарё вилоят суди раиси
ўринбосари в.в.б.

Бундан ташқари, тегишли қонун ва кодексларда вояга етмаганларни ижтимоий ҳимоя қилишни ва уларнинг ҳуқуқ ҳамда эркинликларини кафолатловчи нормалар назарда тутилган. Жумладан, Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг 122-моддасида вояга етмаган ва меҳнатга лаёқатсиз шахсларни моддий таъминлашдан бўйин товланганлик учун жиноий жавобгарлик белгиланган. Вояга етмаган фарзандига моддий таъминот бериш мажбуриятини бажармаган ота(она)дан суднинг ҳал қилув қарори ёки буйруғига кўра, алимент ундирилади. Амалиётдан келиб чиқадиган бўлсак, алимент мажбуриятларида жазо масаласи қанчалик кучайтирилса, алимент тўлашдан бош тортиб келаётган эр(хотин)нинг масъулияти шунчалик ортади, вояга етмаган фарзанди олдидаги жавобгарлиқни ҳис этади.

Миллий қонунчилигимизда шунингдек, алимент мажбуриятларида томонларнинг ўзаро келишувларига ҳам аҳамият берилган. Алимент тўлаш тўғрисидаги келишув томонларнинг ўзаро келишишига биноан ўзгартирилиши ёки бекор қилиниши ёзма равишда амалга оширилиб, нотариал тасдиқланиши лозим. Келишувга мувофиқ, вояга етмаган фарзандлар учун белгиланадиган алимент миқдори улар суд тартибиди ундингарида олиши мумкин бўлган алимент миқдоридан кам бўлмаслиги керак. Бу миқдор Оила кодексининг 99-моддаси билан белгилаб қўйилган бўлиб, бир бола учун иш ҳақи ёки бошқа даромаднинг тўртдан бир қисмини, икки бола учун ундан бир қисмини, уч ҳамда ундан ортиқ бола учун эса иккидан бир қисмини ташкил қилади. Алиментнинг ихтиёрий равишда тўлаб турилиши алимент ундирувчининг алимент ундириш ҳақидаги даъво ёки ариза билан хоҳлаган вақтда судга мурожаат қилиш ҳуқуқидан маҳрум этмайди.

Келгуси сонда

РУҲИЙ ТУШ-
КУНЛИК, ДЕП-
РЕССИЯ ҲОЛА-
ТИГА ТУШИБ
ҚОЛГАН АЁЛ АТ-
РОФДАГИЛАР-
НИНГ ЭЪТИБОР-
СИЗЛИГИ СА-
БАБ ҲАЁТДАН
ЭРТА КЕТДИ.

HUQUQ

YURIK GAZETA

MUASSIS:

O'zbekiston
Respublikasi
Bosh
prokuraturasi

BOSH MUHARRIR:

Jahongir MAKSUMOV

TAHRIIR HAYATI:

Erkin YULDASHEV

Halim BOLTAYEV

Utkirjon DEXKANOV

Maqsudali QAMBAROV

TAHRIIRIYAT
MANZILI:

Toshkent shahri, Yahyo

G'ulomov ko'chasi, 66-uy.

Telefon: 233-98-40,

Faks: 233-10-53, 233-64-85

www.huquq.uz

info@huquq.uz

Tahririyatga kelgan qo'lyozmalar taqdir qilinmaydi va egalarga qaytarilmaydi. Muallif fikri tahririyat nuqtai nazaridan farqlanishi mumkin.

«HUQUQ» materiallari ko'chirib bosilganda manbaa sifatida gazeta nomi ko'rsatilishi shart.

1 - tijorat materiallari.

Buyurtma - v.3614.

14 146 nusxada bosildi.

Qog'oz bichimi A-3, hajmi 3 bosma toboq.

Gazeta tahririyat kompyuter bazasida terildi va sahifalandi. «HUQUQ» original maketi.

Navbatchi muharrir: KASQAROV

Sahifalevchi: S.BOBORANOV

Gazeta haftaning payshanba kuni chiqadi.

Sotuvda kelishilgan narxda

Nashr ko'rsatkichi 231

Gazeta «O'zbekiston» nashriyat matbaa

ijodiy urida chop etildi.

Korxona manzili: Toshkent shahar, Alisher

Nasvoiy ko'chasi, 30-uy.

Bosmaxonaga topshirish vaqti: 22.00.

Topshirildi: 20.00 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Gazeta O'zbekiston Respublikasi matbuot va

axborot agentligida 2009-yil 12-oktabrda

0188-raqam bilan ro'yxatga olingan.

ISSN 2010-7617

9 772010 761004

ЖАЗИРАМА ҚАНЧА ДАВОМ ЭТАДИ?

Иссиқ авжига чиқмоқда

Иссиқ шу қадар авжига чиқмоқда-ки, аҳоли ўртасида «синоптиклар ҳароратини ҳақиқий кўрсаткичларини яширади, аслида ҳарорат кундузи 47-50 даражадан кам эмас», деган гаплар «урчиқмоқда».

Кимлардир бунга уйдаги ҳароратни ўлчаш асбоблари борлиги ва унда 60 даража қайд этилганини мисол қилиб келтирмоқда.

Бу фикрлар қанчалик тўғри? Аслида ҳарорат қандай ўлчангани тўғрисида «Ўзгидромет» мутахассислари қуйидагиларни сўзлаб беришди.

— Айни вақтда аҳоли ҳароратни аниқлайдиган маиший термометрлардан кенг фойдаланмоқда, — дейди бош синоптик Ирина Зайцева. — Кўпинча, бу асбобларнинг қабул қилиш қисми, шарҳдаги электрон таблоларга ҳарорат тўғрисидаги маълумотларни етказувчи термометрларнинг қабул қилувчи қисмлари тик қуёш нурлари ёки атрофдаги предметларнинг иссиқлик нурланишидан ҳимояланмаган. Бундай ҳолатда термометр ҳаво ҳароратини эмас, балки термометрнинг қабул қилувчи қисми қизиган даражасини ўлчайди.

Тўғри, қуёш нурлари остида (очик ҳавода) бўлган инсон ҳаво ҳароратини эмас, қуёшдан калаётган, ер юзасидан қўтарилаётган ҳамда атрофдаги қизиган предметлар узидан чиқараётган энергия

таъсирида иссиқлик босимини ҳис этади.

Автомашинадагилар қуёш нурлари таъсирида қизиган машина корпусининг иссиқлигини ҳис қилади. Шунинг учун тик қуёш остидаги ҳарорат сояга қараганда анча юқоридек сезилади.

Энди бизнинг кузатувларимизга келадиган бўлсак, иссиқлик нурланиши омилларини истисно қилиш мақсадида бутун дунёда Жаҳон метеорология ташкилоти қондаларига мувофиқ ягона услубда ва ягона стандартда ўтказилади.

Хусусан, ҳаво ҳарорати ер сатҳидан икки метр баландидаги ўрнатилган махсус шамоллатиладиган метеорологик ҳонада ўлчанади. Ўлчов асбоблари доимий равишда текширилади ва уларнинг кўрсаткичлари эталон асбоб кўрсаткичлари билан солиштирилади. Шунинг учун ҳаво ҳарорати тўғрисида аниқ маълумотларни билмоқчи бўлсангиз, «Ўзгидромет» прогнозларидан фойдаланиш ва ишониниш тақдир қиламиз.

Қайд этиш керакки, ҳозирга қадар жаҳонда энг юқори ҳаво ҳарорати АКШнинг Калифорния штатидаги Ўлим водийси ва Ливия чўлида қайд этилган бўлиб, у 57-58°C ташкил этган.

Ўзбекистонда энг юқори ҳарорат эса Қизилқум чўлида ва Термиз шаҳри яқинида қайд этилган бўлиб, у 50°C бўлган.

Тошкент шаҳрида ёз мавсумининг аб-

солют максимуми иссиқ даври 1997 йилнинг 18 июль куні бўлган. Бунда иссиқлик ҳарорати 44.6°C га тенг бўлган.

Қорлар эриб, сел тошқинлари юзига келиши мумкин

«Ўзгидромет» маркази ходимларининг маълумотларига кўра, июлнинг иккинчи ўн кунлигидан Ўзбекистонда жуда иссиқ об-ҳаво сақланиб турар экан. Бу кунларда ҳарорат 39-42 даражагача, жанубида ва чўл зоналарида 44-45 даражагача кўтарилади.

Республиканинг айрим ҳудудларида ёзнинг шу кунлари учун абсолют ҳарорат максимуми қайд этилди. Яъни ҳафта давомида мамлакатимиз ҳудудларида жазирама иссиқ сақланиб туради.

Ҳаво ҳарорати кундузлари 40-43 даражагача, жанубида ва чўл зоналарида 44-45 даражагача қизийди. Бу ўртача кўп йиллик кўрсаткичлардан 5-7 даражага юқоридир.

Бу йилги июль ойи Ўзбекистон метеорологик кузатувлар тарихи давомида энг иссиқ июль эканлиги маълум бўлиб бормоқда. Ҳафта давомида Бухоро, Навоий, Қашқадарё, Сурхондарё вилоятларида гармсел кузатилади.

Шунингдек, ҳаво ҳарорати юқорилиги фониди юртимизнинг тоғ олди туманларида музликлар эриши натижасида Тожикистон ва Қирғизистон ҳудудидан сел тошқинлари келиши мумкин.

Ўз мухбиримиз

Тошкентда Чирчиқ дарёси устидан ўтувчи автомобиллар учун мўлжалланган янги кўприк қуриб битказилди.

18-ИЮЛ 2019-ҲУ.
HUGUQ N° 26
(1174)

11

БЕПАРВОЛИКМИ Ё МАСЪУЛИЯТСИЗЛИК?

Бугун инсон манфаатлари ҳар нарсадан устун бўлган жамиятда истиқомат қилаёпмиз. Юртдошларимизнинг бахтли ва фаровон турмуш кечиришларига йўналтирилган ислохотлар кенг суръатларда давом этмоқда. Ҳар қадамда бунёдкорлик, яратувчанлик жараёнларига дуч келамиз. Бундан мамнун бўламиз. Аммо...

"Беш қўл баробар эмас", дейди халқимиз. Хали ҳам орамызда ислохотлар моҳиятини англаб етмаган, янгиланишлар билан тенг қадам ташлашни истамётган мутасаддилар топилади. Уларнинг бепарволиги, ўз вазифасига масъулиятсизлик билан ёндашиши оқибатида халқимизни норози қиладиган тур-

ли муаммолар юзага келмоқда.

Ҳозир айни ёз мавсуми. Бу мавсумда кўпчилик табиат қўйнида, сайилгоҳларда, хиёбон ва боғларда сайр қилиб, ҳордиқ чиқаришни, сувда чўмилишни яхши кўришади. Айниқса, кечқурунлари хиёбонлар доим гавжум. Хўш, ушбу гўшаларда аҳолига сифатли хизмат кўрсатиш учун барча шарт-шароитлар яратилганми? Шу саволга жавоб топиш мақсадида Урганчдаги "Авесто" ва "Жалолиддин Мангуберди" боғ-мажмуалари бўйлаб сайрга чиқдик. Ушбу ҳудуднинг обод масканга айланганлиги натижасида кўплаб хоразмликлар бу ерда ҳордиқ чиқаришни хоҳлайдилар. Мавжланиб оқётган Шовот канали инсонга руҳий қувват бағишлайди. Айниқса, эрта тонгда тоза ҳавода сайр қилиб, жисмоний машқ бажариб, ўз саломатлигини мустаҳкамламоқчи бўлган инсонлар бу ҳудудга келишлари одатга айланган.

Боғ-мажмуаларда сайр қилар эканмиз, кўнгилни кўтарувчи манзаралар-

дан кўра, хира қилувчи ҳолатлар кўпчилигини кўрдик. Гулзорлар ўрнида ёввойи ўтлар ўсиб тургани дилимизни ўқситди. Шундоқ Шовот каналининг бўйида экилган гулларнинг аксарияти сувсизликдан қовжираб қолган.

Ёритгич чироқлари ёш-яланлар томонидан бўлса керак, уриб синдирилган. Рангли ёритгич чироқларининг жойлашуви техника хавфсизлиги талабларига жавоб бермайди. Кимдир билиб-билмай уларга қўл узатиши мумкин бўлган ҳолатда симлар очиқ ётибди. Кимлардир бу ҳудудга ахлат ташлаб кетган. Уларни тозалайдиган мутасаддилар йўқ шекилли. Шовот канали устидаги пиёдалар ўтиш кўпригидаги аҳолидан бироз чўчидик ҳам. Брусчаткалар кўчган. Айниқса, зиналардаги брусчаткаларнинг кўпорилиб ётганлиги, цемент кўчаётганлиги пиёдалар учун нафақат ноқулайлик туғдиради, балки ёш болалар ёки кексалар бу ерда йиқилиб жароҳат олишлари ҳам мумкин.

Таъбиимизни хира қилган манзара-

Ойбек ЖУМАНИЁЗОВ
"Нуқу"

лардан бири тақиқланган ҳудудда чўмилаётган ёшлар бўлди. Улардан "Нега махсус ҳудудда чўмилмаяпсизлар", деб сўраганимизда, "Уша ҳудудга бориб кўрсангиз, дарров ҳулоса қиласиз", деган жавобни олдик. Дарҳақиқат, махсус ҳудуднинг шунчаки номи махсус ҳудуд экан. Бу ерда чўмилувчилар учун умуман шарт-шароит яратилмаган.

Шовот канали бўйлаб сайр қилар эканмиз, вақтимиз чоғ ўтса керак деган фикримиз хомхаёлга айланди. Таъбиимизни тирриқ қилган манзараларни суратга олдик. Уларни кўриб, аҳолиимизни тушунишингизга аминимиз. Муҳими, мутасаддилар вазиятни яхшилаш бўйича тўғри ҳулоса чиқарсалар, юртдошларимиз учун севибли бўлган бу маскан чин маънода уларга қувонч бағишласа деймиз.

МУБОРАКБОД ЭТАМИЗ!

Фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини муҳофаза қилишга, ҳуқуқий-амалий таҳрибаси билан ёш ходимларни тарбиялашга ўзининг муносиб ҳиссасини қўшиб, жамоатчилик эътирофига сазовор бўлган инсон, прокуратура фахрийси Бақиджан Атаханов кўтлуг 70 ёшни қарши олмоқда.

У прокуратура соҳасидаги иш фаолияти давомида Андижон вилоят прокуратурасида бўлим прокурори, вилоят прокурорининг катта ёрдамчиси, Пахтабод туман прокурори, Андижон шаҳар прокурорининг катта ёрдамчиси, Андижон туман прокурорининг ўринбосари лавозимларида самарали меҳнат қилиб, шарафли меҳнат йўлини босиб ўтди.

Бақиджан Атаханов иш жараёнида ижобий фаолият кўрсатиб, меҳнатсеварлик, изланувчанлик, адолатпарварлик, ташаббускорлик фазилатлари тўғрисида барчанинг эътиборини, ишончини қозонди. Камтарлиги, фидойилиги, бурчиға содиқлиги билан ҳамкасблари хурматиға сазовор бўлди.

Бақиджан Атаханов кўтлуг 70 ёшини билан мубораққод этамиз! Сизга мустаҳкам соғлиқ, узоқ умр, оилавий тотувлик, хонадонингизга тинчлик-хотиржамлик, файзу барака тилаймиз.

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси
жамоаси ва Фахрийлари ижтимоий қўллаб-қувватлаш жамоатчилиги Маркази

Абдусалом Азизов ЎФА президенти этиб сайланди

Жорий йилнинг 15 июль пойтахтимиздаги "Radisson Blu Hotel" меҳмонхонасининг мажлислар залида Ўзбекистон футбол ассоциациясининг навбатдаги ҳисобот-сайлов конференцияси бўлиб ўтди.

Конференция кун тартибидан ЎФА Президенти, вице-президентлар ва Ижроия қўмитаси аъзоларини сайлаш масалалари ўрин олган эди.

Дастлаб конференция иштирокчиларига ўзбек футболининг тарихи ва бугунги кунга акс этган видеоролик намойиш этилди. Сўнгра ЎФА Бош котиби Аваз Мақсумов навбатдаги ҳисобот-сайлов конференциясини очиб берди.

Ўзбекистон футбол ассоциацияси Низомининг 24-моддасига асосан ташкилот вице-президентларини доимий асосда сайлаш учун ЎФА Ижроия қўмитаси томонидан Равшан Эрматов ва Муҳиддин Жўраев номзодлари таклиф қилинди ва улар делегатлар томонидан бир овоздан сайланди.

Равшан Эрматов — ЎФАнинг биринчи вице-президенти, Муҳиддин Жўраев — ЎФА вице-президенти. Шу пайтгача ЎФА президенти сифатида ишлаб кетган Ачилбай Раматов ўз ихтиёрига кўра истеъфога

чиқишга қарор қилгани боис унинг ўрнига янги президент сайланди. Ушбу масъулиятли лавозимга Тошкент шаҳар футбол ассоциацияси номидан Абдусалом Азизов номзоди илгарй сурилган. Очiq овоз бериш жараёнида Абдусалом Азизов бир овоздан мамлакат футбол раҳбарлигига сайланди.

Эслатиб ўтамыз, А.Азизов 2008-2009 йилларда Ўзбекистон футбол федерацияси вице-президенти лавозимида ишлаган.

Аждарлар жанги

Дунёнинг айни вақтда биринчи рақамли эркак теннисчиси Новак Жокевич фаолиятида бешинчи маротаба Уимблдон голиби бўлди.

Эътиборлиси, у кетма-кет иккинчи йил мусобақада зафар қучмоқда. Сербиялик теннисчи мусобақа финалида швейцариялик теннисчи Рожер Федерерни 7:6 (7:5), 1:6, 7:6 (7:4), 4:6, 12:12 (7:3) ҳисобида мағлуб этди.

Тарихда илк бор Уимблдоннинг ҳал қилувчи сетида тай-брейк ўйналди. Ушбу қоида 2019 йилдан қучга кириб, ушбу финалда айни муддао бўлди.

Яна бир эътиборли жиҳати, учрашув 4 соат 55 дақиқа давом этиб, у эркаклар ўртасида яқма мусобақаларда Уимблдоннинг энг узоқ давом этган финали бўлди.

Икки теннисчи ўртасидаги қарама-қаршилик Жокевич фойдасига 26-22 кўриниш олди.

Аввал Жокевич Уимблдонда 2011, 2014, 2015 ва 2018 йилларда ғалаба қозongan. Эътиборлиси, 2014 ва 2015 йиллардаги финалда ҳам у айнан Федерерни мағлуб эта олган.

Интернет хабарлари асосида тайёрланди